

Pugalo sidelo na kryixе fligelia, nabludaŷa rassvet. Nebo, kak eto castenyko byi-vaŷet v fevrale nedaleko ot moria, neskolyko minut napominalo qvetom morskuxu rakovinu, takim nejno-rozovym ono bylo, a zatem srazu potusknelo, nalilosy svinqom, v glubine kotorovo, kazalosy, raspleskali lucxiŷe vostochnyŷe cernila. Pocti srazu nactal nakrapyivaty dojdы, i oduxevlennovo s kryixi kak vetrom sdulo.

Dojdы Pugalo lubilo daje menyxe, cem otsutstviŷe razvleceniŷ. A poslednih ne slucalosy uje dovolyno davno.

ŷa zanimalsa tem, cto zakancival ranniŷ zavtrak — varënyŷe ŷaŷqa, jarenaŷa sardina i cesnocnyŷ sup, kotoryŷ okazalsa poriadkom peresolen.

Vsë telo cesalosy, nocŷu ŷa otrazil cetyre ataki klopov, no propustil organizovannyŷ udar s levovo flanga i tepery myslenno proklinal etot postoŷalyŷ dvor i to, cto nastoŷka dlja otpugivaniŷa nasekomyih zakoncilasy tak ne vovremia.

Vladeleq zavedeniŷa, vidia moŷu hmuŷu roju, ne rexalsa prosity rascot i toptalsa vozle kladovki, pogladyivaŷa to na menia, to na oblaconnyh v beloŷe.[39]

Stranniki v odejdah, kotoryŷe za vremia putexestviŷa davno uje priobreli seryŷ qvet, s prostymi posohami, ŷeli postnuŷu grecku. Ustavxiŷe ot beskonečnoŷ dorogi bogomolyqi xli ot mysa Del Sur, samoŷ ŷujnoŷ tocki Narary, v Kruso.

Ne pervyŷe piligrimy na moŷom puti. I vse kak odin tverdiat, cto devocka, jivuxaŷa v Kruso, uzrela cudo. Mol, priletel k neŷ krylatyŷ vestnik, i krylŷa ŷevo byli podobny dyimu. Soobŷil on, razumeŷetsa, cto Straxnyŷ sud ne za gorami i nado pokaŷatsa, prejde cem vostrubit rog i podnimetsa iz zemli prah.

— Ty verix v eto? — sprosil u menia Propovednik, kogda my tolyko uslyxali novostы.

— Cto angel sletel s nebes? Posledniŷ angel, kotorovo, kak govoriat, videli, poŷavliaisa, kogda raspiali Christa, i izvestil namestnika, deda imperatora Konstantina, o tom, cto griadut bolyxiŷe peremenы. No v toŷ istorii hotia by byl serŷoznyŷ povod.

— Koneq sveta, po-tvoŷemu, ne povod?

— ŷa nemnogo ustal ot konqov sveta, Propovednik. Kajdyŷ god vsiakŷ, kto scitaŷet, cto videl angela ili slyxal boga, zaŷavliaŷet o tom, cto mir na kraŷu gibeli, cto vot-vot slucitsa tretŷ potop, cetvërtaŷa velikaŷa epidemiŷa ŷustirskovo pota i v kajdom gorode na meste domov grexnikov vyrastut ognedyxaŷiŷe gory, kotoryŷe budut plevatsa seroŷ i jabami.

— To ŷesty ty ne jdëx Apokalipsisa?

— Ne somnevaŷusy, cto rano ili pozdno my dostanem nebesa i te provedut pokazatelynuŷu cistku parxivyh oveq, no uveren, eto slucitsa ne pri moŷeŷ jizni.

— ŷesli cestno, ŷa toje ne veru v etu istoriŷu. Na koŷ cort, prosti Gospodi, angelu priletaty k kakoŷ-to desiatiletneŷ devconke, kogda v ŷevo rasporajeniŷi kuda boleŷe interesnyŷe predstaviteli celovecestva?

Odin iz piligrimov, uje davno pogladyivaŷuxiŷ na menia, otodvinul pustuŷu miskи, nespexno vyiter guby rukavom i podoxol k moŷemu stolu:

— Bog v pomoŷ. Napravliaŷetesы v Kruso?

ŷa podumal, stoŷit li delitsa svoŷimi planami s pervym vstrechnym, rexil, cto huje ne budet, i prosto kivnul.

— Nas vosemnadqaty. My mirnyŷe ljudi, a dorogi vdoly poborejŷa byivaŷut opasny. Zaplatim za zaŷitu.

Vot tolyko etovo mne ne hvatalo. Plestisy dva s polovinoj dnia vmeste s raspevaŭximi sviatyjŭe gimny bogomolyqami, kogda na loxadi mojno okazatsa v gorode uje k veceru. U menia prosto net lixnevo vremeni.

— Ty oxibsa, dobryj celovek, — lubezno otvetil ŭa ŭemu. — ŭa ne naŭomnik i ne voŭin.

Ctoby ne bylo bolyxe voprosov, pokazal rukoŭatku kinjala:

— U menia svoji qeli. Ŗesli hocex zaŭityi, shodi na kupecskiŭ post. Oni obyčno prodajut uslugu ohrannikov.

On, kajetsa, udovletvorilsa moŭim otvetom i vernulsa k sputnikam. Propovednik pokrutil palyqem u viska:

— Otdaty denygi odnomu, ctoby on ohranial vosemnadqaty. Voistinu Bojyi ljudi. Takovo idiotizma ŭa ne vstrecal s teh por, kak rexil ostanovity naŭomnikov na krylyqe moŭeŭ qerkvi. Lucxe byi sideli doma, cem xliatsa po dorogam.

— Kak tyi surov s utra. — Ŗa s usmexkoŭ otlojil lojku, okonciv zavtrak. Sledovalo rasplatitsa i otpravliatsa v dorogu. Pod merzким dojdŭm.

— Ŗa istinu govoriu, Ludwig. A uj ŭesli doma ne siditsa i v zadniqe sverbit, naucisy streljaty iz arbaleta. Vosemnadqaty celovek s arbaletami. Oni lubyih razboŭnikov udelajut.

— Otpravliaŭximsa k sviatyniam ne pristalo nosity pri sebe cto-to tiajeleŭ bibliŭi.

— Vot potomu ih i razuvaŭut vse komu ne leny.

On ŭexo cto-to vorcal po etomu povodu, no ŭa uje napravilsa k hoziaŭinu postoŭalovo dvora, predstaviv staromu pelikanu vyiskazyvaty svoji myсли Pugalu v namokxeŭ solommennoŭ xlaqe.

Narara, nesmotria na to cto eto ne samaŭa ŭujnaŭa strana kontinenta, zimoŭ otlicalasy kuda boleŭe miagkim klimatom, cem tot je Leserberg ili Vitilyska. Sneg v primorskih oblastiah padal obilyno, no morozyi slucalisy redko, a k konqu fevralia dovolno casto teplelo nastolyko, cto nacinal idti dojdy.

Konecno je holodnyj i neprijatnyj, no, ŭesli sravnivaty s ubiŭstvennym morozom, cto seŭcas, po sluham, sobiraŭet ŭedruŭu jatvu iz putnikov v Firvaldene, — zdesy, mojno skazaty, byl raŭ zemnoŭ. Vprocem, celovek nikogda ne byvaŭet dovolen i castenyyko peniaŭet na sudybu. K poludniu ŭa voznenavidel dojdy, kotoryj xol ne perestavaŭa.

Stojilo mne podumaty o tom, cto lucxe uj xol byi sneg, kak kapli obernulisy krupnymi belymi hlopŭami i slucilasy “cudesnaŭa” metely. Ona, točno soly Ŗadovitovo moria, ukryla ryje-krasnuŭu zemlju belym nalŭtom, kotoryj ne proderjalsa i casa — iz-za oblakov vyiglanulo solnqe i rastopilo vsiu etu krasotu.

Ŗa byistro ponial, cto oxibsa v rascetah i k veceru v Kruso ne popadu. Okajisy zemlia zamerzxeŭ, eto bylo byi vpolne vozmojno, no doroga razmokla, i gnaty po neŭ loxady ne imelo nikakovo smysla.

Propovednik eto toje ponial, no pomalkival, pogladyival na solnqe. I nakoneq, uje k veceru predlojil:

— Derevenyyki po puti vstrecaŭutsa. Perenocuŭem v odnoŭ iz nih? Mestnyŭe dovolno drujelubny. Vedy uje poniatno — tyi okazexsa v gorode ne ranyxe serediny zavtraxnevo dnia.

— Predpocitaŭu postoŭalyj dvor, a ne krestŭanskiŭ dom.

— Vse dvoryi zabityi palomnikami, piligrimami i sumasxedximi. Vcera myi žedva naxli mesto dlia noclega. Cto tyi imežex protiv krestžan?

— Ža veriu v dobrotu luდეž, Propovednik, no gorazdo menyxe, cem prejde. Za možu jizny cetyirejdyi menia pyitalisy ubity vo vremia takih vot noclegov. Odin raz, potomu cto ža straj, v drugož — potomu cto ponravilsa mož kony, v tretij — iz-za priajki na remne i dvuh serebrianyih monet v koxelyke.

— A v cetvėrtij? — utocnil on, kogda ža zamolcal. — Tyi skazal, cto cetyire raza.

— Ne znažu pricinyi. Tot umnik umer prejde, cem uspel povedaty mne žečo. V obžem, ža ne slixkom jajdu nastupity na te je grabli v piatyij raz. Eto uje slixkom. Daje dlia menia.

— A žesli ne budet postožalyih dvorov?

— Cto-nibudy pridumažu. Les pod bokom.

Ža obognal neskolyko grupp strannikov — ustavxih, izmojdėnnyih, no vdohnovenno xagažuxih v Kruso, točno okoldovannyiže.

— Vera tvorit cudesu. — Propovednik s jadnyim ljubopytstvom rassmatrival ih liqa.

— Vera v slova malenkyož devocki i sluhi, kotoryiže ih preumnojažut. Skolyko etih blajennyih ostanutsa lejaty na obocine iz-za holoda, boleznež, pereutomleniža i vstreci s durnymi ljudymi? Po mne, eto bolyxe napominažet sumasxestviže, a ne veru.

— Ne soglasen s tobož. — On ostorojno potrogal prolomlennyij visok, zatem ghanul na paleq. — Vera na to i vera. Žesli božatsa za svožu jizny, to konecno je nado sidety doma. No sledužet cto-to sdelaty, ctobyi popasty v raž. Ne vsem otkryivažutsa eti vrata i prožaxutsa grehi.

— To žesty, po logike, lucxe pogibnuty v puti i obresti vecnože blajenstvo na nebesah?

— A razve net?

Ža pokacal golovož:

— Propovednik, ža kak nikto inož veriu v cudesu, ad, raž, demonov, angelov, duxi i voskrexeniže Christovo. Siuda moxex dobavity potop, ishod iz hagijskih zemely, znamenija, ognennyiže dojdı i cto tam žečo napisano v bibliji po drugim vajnym povodam. No ža gotov pospority, kak specialist po duxam, cto nelyzia polucity kluc ot raža, sdohnuv v puti ot tifa, žesli tyi nasluxalsa basen, kotoryiže ne imežut nicevo obževo s verož.

— Liubaža basnia požavliažetsa po vole Ževo.

— Aga. Tak mojno skazaty obo vsėm. Vot eta luja toje po vole ževo. I vot eta kanava zdesy ne slucažna. I von ta viseliqa na perekrėstke požavilasy isklucitelyno po prikazu boga, a ne mestnovo zemlevladyqa, kaznivxevo razbožnikov ili prosto kakih-to bedolag.

— Nax teologiceskiž spor zahodit v tupik, — zametil on. — Potomu cto ža imežu v rukave odin i tot je kozyiry, ukladyivažuxiž lubož tvož argument na obe lopatki. Žemu uje bez malovo poltoryi tyisıaci let, no on otlicno dežstvujet. Hoxex uslyxaty eti volxebnyiže slova?

Ža prižurilsa:

— Udivi menia.

— My1 prosto ne v sostořaniyi postic řevo zamyislov, — nevinno izrek on. — Ibo kto my1 pered Nim? I vozmojno, eta kanava syigrařet roly v řevo planah. Kak i luja. I viseliqa s řeře gruzom. Tolyko my1 ob etom nikogda ne uznařem.

— Da, eto oceny udobnoře zaklinaniře. I řevo mojno primenity k luboř situaciři. K primeru, tvořa smerty byla řevo zamyislov.

On hihiknul:

— řa ni na minutu v etom ne somnevařusy.

— I poetomu poroř nedeliami řa slyixu ot tebia potoki bogohulystv?

— Odno drugomu ne mexařet. řesli mořa smerty nujna řemu, to řa gotov vyipolnity svoře prednaznaceniře.

řa smial s golovy1 kapiuxon, i vlajnyiř veter s moria vzyerexil moři otrosxiře volosy1:

— I ty1 znařex, kakovo ono?

— My1 prosto ne v sostořaniyi postic řevo zamyislov, — terpelivo povtoril staryiř pelikan. — Byity mojet, On jelal, ctoby1 řa skraxival tvoře odinocestvo? A zatem otpravliusy v rař.

— Ty1 uje mojex tuda otpravitsa. Hoty seřcas, — napomnil řa řemu.

— Poka řa ne gotov. No vozvrařařasy k naxeř besede o vere i veruřuxih. Scitařu, cto nevajno, naskolyko pravdivy1 sluhi i devočka, blagodaria kodoroř oni pořavilisy. Vajna lix vera. Daje řesli u neře net priciny1. Ibo ona — propusk v rař. Ne soglasen?

Vopros byl obrařen k dolgoviazomu Pugal, kodoroře, točno ařiř, razmerenno xagalo po druguřu storonu ot mořeř loxadi. To lix uhmylynulosy.

— Nu da, — provorcal Propovednik. — Kuda uj tebe o duhovnyh veřah rassujdaty.

— Vera ne řavlařetsa propuskom. Ty1 oxibařexsa. — My1 pocti dobralisy do viseliqi, i řa popravil palax, visevxiř riadom s sedelynymi sumkami, tak kak v blijařxih pridorojnyh kustah mne pocudilosy dvijeniře. — Krome neře doljny1 byity i horoxiře postupki. Otsutstviře grehov. Slepāřa vera ne pomagařet, drug Propovednik, a vredit. Eto vse ravno cto neupravlařemařa kareta, nesuxařasia pod gorku. Ugrobit i teh, kto sidit v neř, i teh, kto popadet pod kola.

Staryiř pelikan skrivilsa:

— řa ponimařu tvořu analogiřu, Ludwig. Daje priznařu, cto ty1 prav. My1, luđi, iskajařem vse, do cevo dotiagivařemsa. Ili vyivoracivařem nařižnanku, cto odno i to je. No klianusy krovřu Hristovoř, tak byity ne doljno. Vera doljna spasaty, a ne ubivaty.

— I ne razobřaty, ne strařaty, ne sudity i ne kaznity. No otcevo-to imenno tak i prořiřhodit. Odni jgut vedym, drugiře — kaqerov iz Vitilyska, tretyi — teh, kto zaby1 pomolitsa pered obedom. Uveren, cto pomyisly1 Gospoda v etih slucařah soverxenno ni pri cem. Eto uj my1 sami, voplořeniře ruk řevo, dodumalisy. No vsegda gotovy1 spihnuty svoři ne slixkom pravednyiře postupki na cujuř volu, lixiv řeře sebia. Mol, ne řa srubil golovu tomu nehristiu-hagjitu, eto bog tak velel.

My1 vplotnuřu podyehali k viseliqe — perekladine mejdu dvuh stolbov. Na neř boltalisy dva trupa. Sudia po vnexnemu vidu, vstrečali putnikov oni uje oceny davno. Pokořniki vyigladeli stoly jalko, cto ne zařižteresoali daje Pugal.

— Zabavno, — izrek Propovednik s takim vidom, slovno řevo zastavili proglotity tarelku jelci. — My1 jivem i myislim, verim, jelařem, luđim i nenavidim. My1 vse, soz-

daniya Bojyi s goriacej krovju, v konce puti prevraŭajemsja vot v eto. V bezduxnyj kusok miasa na radosti cerviam i voronam.

— Cto eto na tebia naxlo?

On otvernulsja ot viselnyikov:

— Umiraty ne straxno, Ludwig. Prosto obidno. Nikogda ne uspevajex sdelaty vse, cto hotel.

— My ne umirajem posle smerti, Propovednik. Ty — tomu javnoje dokazatelystvo.

— Ja uznal ob etom, lix kogda menia ubili. Do tovo momenta — veril i somnevalsja. Somnevalsja i veril. Pri vseh cudesah i dokazatelystvah ne vseгда mojno iskrenne byty ubejdennym do konca, cto jesty jizny posle smerti.

— Jex o dna celoveceskaja certa, — usmehnulsja ja. — My sklonny somnevatsja daj v ocejdivnyh faktah. Sploxnije protivorecija.

On neojidanno ulybnulsja.

— Inogda ty govorix zamecatelnyje vesi, moj malcyk. V takiye minuty ja uznaju cto-to novoje o samom sebe, — proronil on i falyqetom zapel qerkovnyj gimn vo slavu blagodati.

Nocevaty pod otkrytyim nebom ili v kakom-nibudy zabroxennom sarae ne prixlosy. Poctovaja stanija s postojalym dvorom okazalas kak nelyzia kstati. I, nesmotria na to cto v krohotnom zale bylo narodu stolyko je, skolyko v bocke alybalandskih seledok, svobodnaja komnata naxlasy.

— Da neujeli? — izumilsja Propovednik i tknul suhim palyqem v cernjavuju hoziajku. — Sovetuju sprosity u nej, v cem zdesy podvoh. S tem kolicestvom jelaŭuxih priborita k sviatomu mestu komnatu nelyzia naŭti daj za florin. A zdesy svobodnaja!

Ja sprosil. Jenina ne stala skryivaty:

— Tri mesiaa nazad zarezali tam odno vo putnika. Sam vinovat. Pustil cujakov, mnogo boltal, pil i soril denygami. Ja i opomnitsja ne uspela, kak jevo vypotroxili.

— S kakih eto por ubijstvo pugaet gostej?

Ona nahmurilasy, zatem rexilasy:

— Horoxo. Ne budu julity, gospodin. Moj syn videl vax kinjal, kogda zavodil loxady v stojlo. Vy straj, a znacit, ne bojitesy prizrakov. I ne potrebuete platu nazad.

— A vot s etovo momenta popodrobneje, — zaŭinteresovanno poprosil ja.

Obyčno prizraki i prividenija ne boleje cem mif. Tak nazyvajut duxu, kotoruju vnezapno vidiat vse, komu ona jelaet pokazatsja na glaza. O takom pixut v knigah, no v realnosti podobnoje javlenije straji vstrecajut reje govoriajevo kozla za obedennyim stolom Papy.

— Otpeli i zakopali, vse kak polojeno. A on, svoloc, vse pokoja ne daet. — Jee liqo stalo zlyim. — Zaniel komnatu, pugaet ludej. Te uje nacali boltaty, a mne, kak ponimaete, ni k cem razgovory. Sečas narodu mnogo i mest net, a kak potok shlynet, nikto ko mne ne idet, krome pridurkov, kotoryim ohota poglazety na mertveqa. Takih, kak vy ponimaete, gorazdo menyxe normalnyh ludej.

— Kto-nibudy posle jevo pojavlenija zdesy umiral?

— Net.

— Bolel? Kalcilsja?

— Net, upasi Gospody. Nicevo takovo. I s dohodami poka vse horoxo. Da i ne zloř on. Prosto pugaty lubit. Slujanki uje tuda i ne zahodiat. Komnatu ne ubirali. Izbavyte menia ot nevo, gospodin. A řa besplatno puřu. I ředu luxuřu, i vino. I loxadke vaxeř pxeniqi otbornoyř.

— Soblaznitelyno, — bez osobyih emociř prořiznes řa. — Nu pokazyivař, gde u tebia plohařa komnata.

Ona okazalasy na pervom etaje, v dalynem konqe doma, s ředinstvennyim oknom i vidom na skotnyiř dvor.

— Nastořaxiř dvoreq. — Propovednik dal svořu kriticeskuřu oqenku ubogomu interyeru i krovati s solomennym matrasom.

— Nadeřusy, prizrak smog napugaty ne tolyko luდეř, no i klopov. — Řa brosil sumku v temnyiř uqol i, ne uderjavxysy, otkryl malenykuřu fortocku. Zdesy davno sledovalo provetrity.

— Vrode byi obyicnyiře ludi nas videty ne doljni. — Řevo pelikanye sviateřx-estvo pluhnulsa na mořu krovaty.

— Vsegda řesty iskluceniřa iz pravil.

V dvery postucali.

— A vot i on. Kakoř vejlivyiř, — hihiknul moř sputnik.

Razumeřetsa, eto byla nikakařa ne duxa, a sama hoziařka. Ne vhodia, ona pro-tianula mne cistoře postelynoře belye, starařasy ne smotrety v komnatu:

— Ujinyaty budete v zale ili sobraty vam zdesy, gospodin?

— V zale, — k řeře řavnomu oblegceniřu otvetil řa.

Poka řa sidel v tolceře, opustoxařa tarelku, v komnate pořavilsa gosty. No ne tot, kotorovo řa jdal. Eto bylo vsevo lix Pugalo. Ono besqeremonno izvleklo iz mořeř obyemnoř sumki glavnoře řeře soderjimoře — tiajeluřu tolstuřu tetrady, perepleten-nuřu v xerxavuřu svinuřu koju.

Řa unes vse, cto naxel na stole pokořnovovo burggrafa, no lix eta veř opravdala moři ojidaniřa. V moři ruki popalo necto vrode dnevnika, buhgalterskoř knigi i ře-jednevnika za posledniře polgoda — řevo milosty otlicalsa pedanticnostřu i doverial bumage vse svoři dela.

Oteq un Nomanna, k sojaleniřu, ne byl nastolyko nařiven, ctobyi ne ispolyzovaty xifr. Posledniř okazalsa slojen — izobreteniře flotoliřskih bankirov. Procitaty řevo bez kluca ne predstavlialosy vozmojnym. Poetomu řa sleduřuřim je utrom otpravil dnevnik cerez “Fabyen Klemenz i synovřa” Gertrude, znařa, cto s řeře sviaziami i znakomstvami, v tom cisle i v Riapano, gde obojařut ne tolyko sozdavaty, no i raskryi-vaty cujiře sekretyi, uznaty, cto napisano, polucitsa gorazdo byistreře.

Rovno cerez dve nedeli řa polucil tetrady obratno v drugom otdeleniři “Fabyen Klemenz”, nahodiařemsa za sto lig ot pervovo, i sredi straniq lejal kluc s pravilnoř kombinaciřeř i provořennyiř trafaret, v kotoryiř trebovalosy postavliaty nujnyiře bukvyi.

Řa nactal s samyih poslednih zapiseř i ne oxibsa. Uje na tretyeř straniqe s konqa, mejdu otmetkami o vyřplate jalovanřa slugam i soveřxaniři u burgomistra, naxlosy necto lubopyitnoře:

“Interesnyiř kinjal v kollekciřu po proxloř dogovorennosti. Polucen cerez „Fabyen Klemenz i synovřa“. Otpravately iz Kruso. Qerkovy Sviatovo Mihařila. Avans v

scet cernovo kamnia. Rasplatitsa. Posylku prosiat peredaty licno. Kuryer priyedet v nacale fevralia”.

Propovednik, uznav, cto ya sobiražusy v Kruso, daje rukami vsplesnul:

— Gospodi Iisuse, Ludwig! A pocemu ne k hagjitam? Ili srazu k adskim vratam na vostocnoy okražine mira?! Do Narary puty neblizkiy, i tebe tam sovsem necevo delaty.

— Krome kak razobratsa s tem, cto slucilosy s Kristinoy, po sledu kotoroy ya idu s samovo nacala oseni. Kto-to iz Kruso opravil yeye kinjal burggrafu. Tot, komu nujny byli kamni serafima. I predpolagaYu, dlia tovo, ctoby vyikovaty temnoye orujiye.

— Da-da! Temniy kuzneq jivet v qerkvi Sviatovo MihaYila i tolyko i delaYet, cto jdet tebia. Ctoby ty priYehal i zadal yemu svoYi voprosy! Tovo, kto opravil kinjal, uje mojet tam ne byty!

— On tam, — s uverennostYu proYiznes ya. — V konqe fevralia burggraf doljen byl opravity yemu kamni.

— Nu, mojet, prejde cem yehaty sotni lig, ty prosto zaYdex v “Fabyen Klemenz” i poYinteresuyexsa, ot kovo byla posylka?

— S kakoY stati im otvecaty? Oni ne raskryvaYut postoronnim taYny svoYih kliYentov.

— Ty toje ih kliYent. I s dovolyno vnuxitelnyim scetom.

— Eto nicevo ne menaYet. Oni ne stanut riskovaty reputaYiY i otcityivatsa o cujih taYnah.

On byl nedovolen i ne jela yehaty na zapad. No, sobstvenno govoria, kogda bylo inace? Propovednik, vsiu jizny provediy v svoYey derevne, nesmotria na to cto motaYetsa za mnoY ne odin god, tak i ne privyk k castym pereYezdnam.

Odnako vernemsa k nastoYajem. Tepery Pugalo rexilo zaniatsa cteniYem ili delalo vid, cto citaYet dnevnik burggrafa. Ono nespexno perevoracivalo straniqi seryimi kogtistymi palyqami, naklonivxisy k samoY svece, kotoraya Yedva ne podjigala yevo xlapu, sdelannuYu iz plohoY solomyi.

— Kak ya ponimaYu, tebe ne smuxaYet xifr.

Ono daje golovy ne povernulo.

— Interesno, cto ono hocet tam naYti. — Propovednik, podperev xeku, s nekotory zavisty sledil za oduxevlennym.

NelepoYe Pugalo s polia delalo to, cevo ne mog selyskiy sviaZenik — ono prekrasno umelo citaty.

Ya stal gotovitsa ko snu, kogda poYavilsa noviy gosty — bledniy celovek s izurodovannym liqom i v zalitoY krovYu odejde. Nad nim horoxenyko porabotali nojami i nanesli takoYe kolicestvo ran, cto vporu bylo lix pojalety yevo.

Vyitaraxiv glaza, on zaskrejetal zubami i medlenno dvinulsa ko mne.

— Ne nadoYelo? — s ucastiYem sprosil ya.

On ostanovilsa kak vkopannyiy, posmotrev nedovercivo, i ostorojno sprosil s silnyim litavskim akqentom:

— Cto, sovsem ne straxno?

— Uvy, — s sojaleniYem razvel ya rukami.

— I vam ne straxno? — sprosil neYizvestniy u Propovednika.

— Ťa mertv, kak i ty1, poludurok, — provorcal tot. — Napugaty mertveqa mertveqom eto nado umudritsa. Klianusy Devoŷ Mariŷeŷ, boleŷe glupoŷ zateŷi ŷa ŷeŷo ne vidal.

— Navernoŷe, stoŷilo podkrastsa szadi, — probormotal tot i doveritelyno skazal mne: — Obyčno vse ubegali s voplem i ŷedva dvery ne snosili.

— Nekotoryŷe ludi ne takiŷe, kak vse. — Ťa poloŷil na stol obnajennyiŷ klinok.

— Bezdna! — proŷiznes ubityiŷ i rvanul proc, no ne tut-to bylo. Figura, ktoruŷu ŷa kinul ŷemu pod nogi, byla nicuty ne huje silka, kotoryŷe staviat na krolika.

On dernulsa raz, drugoŷ, no lix zaputalsa ŷeŷo silyneŷe.

— Eŷ, priŷately! Ty1 ne imeŷex nikakovo prava menia trogaty! — Na ŷevo liqe byl strah. — Ťa ne temnyiŷ.

— Eto ty1 tak scitaŷex. — Ťa vstal, vziavxisy za kinjal. — Ty1 ostalsa na meste svoŷevo ubiŷstva, i otcevo-to tebia kto-to uvidel. Razumeŷetsa, on ispugalsa. I tebe eto ponravilosy.

— Vsevo lix malenkaŷa xalosty, — proskulil on.

— Cujoŷ strah dobavil tebe sil. A oni dali vozmoŷnasty uvidety tebia ŷeŷo komu-to. I ty1 snova napugal. I opiaty podpitalsa ujasom.

— No ŷa... — On zatknulsa, kogda ŷa podnial ruku s klinkom, priziŷavaŷa ŷevo k molcaniŷu.

— Ťa rasskaju tebe o posledstviŷah. Pitaniŷe strahom privedet k tomu, cto tvoŷa svetlaŷa suŷnasty stanet temnoŷ. Ne priamo seŷcas. Byty mojet, cerez mesiaq, a mojet, i cerez god — smotria skolykih ludeŷ ty1 napugaŷex i kak silyno im budet straxno. No povery mne, rano ili pozdno podobnoŷe proŷizoŷdet. Znaŷex, cto togda slucitsa?

— Ty1 pridex za mnoŷ? — xepotom sprosil tot.

— Ťa uje prixel za toboŷ. I ne budu ojidaty toŷ pory1, kogda ty1 pererodixsa iz-za svoŷih glupyih zabav i nacnex ubivaty ludeŷ. Poka pered toboŷ otkryty1 vrata raŷa. No, kogda ty1 nabereksa tymy1, otpravixsa ne naverh, a vniz. Zagremix v cistiliŷe. Grubo govoria, sobstvennymi rukami otpravix sebia tuda, kuda nikto ne hocet. Ne slixkom prekrasnaŷa perspektiva, na moŷ vzgliad. Ťa daŷu tebe vy1bor. Uŷdex sam ili mne vy1polnity svoŷu rabotu?

— Uŷdu sam, — byistro otvetil on. — Nikakiŷe xutki ne stoŷat ada. Ťa prosto snova hotel pocuvstvovaty jizny.

Ťa razruxil figuru, uderŷivaŷa nagotove znak. On vzdohnul, zakryl glaza, a dalyxe slucilosy to, cto ŷa videl uje mnogo raz. Ťevo siluet stal blednety, poka ne ostalosy ŷedva zametnovo kontura. Tot na mgnoveniŷe zasiŷal solnecnym svetom, kotoryiŷ ozaril vsiu komnatu, i vokrug vnovy nastupila polutyma, razgonaŷemaŷa lix svecami na stole.

Cto primecatelyno, Pugalo daje golovy1 ne povernulo, prodoljaŷa citaty dnevnik burggrafa.

— Nu, tepery hoziaŷka postoŷalovo dvora točno skajet tebe spasibo. — Propovednik vy1ghadel zadumcivym, ŷavno razmy1xlaŷa o tom, cto kogda-nibudy necto podobnoŷe predstoŷit sdelaty i ŷemu. — Skaji, ty1 by1 i vpravdu zabral ŷevo kinjalom? On vedy vse-taki svetlyiŷ.

— Zabral by1. Potomu cto takoŷ svetlyiŷ byistro stanovilsa temnym, a eto ot-nositsa k priamoŷ ugroze ludiam.

— Interesno, cto on vidit seččas? Raspahnutyiže vrata? Sviatovo Petra s klucami? Ili arhangela Mihaýila?

— Božusy, ne smogu udovletvority tvože lubopyytstvo. Pridetsa tebe proverity samomu. Davaž spaty. — I, povernuvxisy k Pugalu, dobavil: — Docitažex, ne zabudy pogasity svecu.

I ža usnul pod tihiž xelest perelistyivažemyih straniq.

— Vot sukin syn! — sgoriaca prožiznes ža.

Ot dnevnika burggrafa ostalasy lix odna oblojka. Straniqu byli akkuratno vyvrezany i raskleženy po potolku. Cernila na nih namokli i raspolzlysy, tak cto procitaty bylye nicevo bylo nelyzia.

— Ža... — probležal Propovednik, tak i ne zakonciv predlojeniže.

Vse bylo poniatno. Kogda oduxevlennyiž eto prodelal, staryiž pelikan gde-to brodil, poetomu ne smog razbudity menia. Ža molca nacal odevatsa. Uje rassvelo, i pora bylo otpravliatsa v dorogu.

— Tam soderjalosy cto-to qennože? — ostorojno požinteresovalsja Propovednik.

— žexo vcera ža byi skazal, cto net. Tepery uje ne uveren. — Ža zastegnul požas s kinjalom.

— Mojet, eto odna iz ževo neponiatnyih xutok? Mojet, ono prosto razvlekažetsa?

— Poživem — uvidim.

— To žesty ty nicevo ne budex delaty?

— V smysle begaty po okrestnostiam i iskaty oduxevlennovo, kotoryiž odnim želckom palyqev mojet peremestitsa na tyysiacu lig, na pole, gde nahoditsa ževo obolocka? Pugalo vernettsa, ono vseгда vozvražajetsa. Mojih planov eto nikak ne naruxalo.

— No tetrady...

— Žesli cestno, ža sobiralsja sjeć žeže žexo neskolyko dnež nazad, no ruki nikak ne dohodili. Tak cto plevaty na tetrady. Kruso. Qerkovy Sviatovo Mihaýila. Vot moža qely na segodnia.

Kak tolyko ža okazalsja v zale, hoziažka tut je kinulasy ko mne. V žeže glazah citalsja vopros.

— On bylye ne pobespokožit nikovo, — skazal ža, i ona rassypalasy v iskrennih blagodarnostiah.

Kogda ža vyixel na uliqu, malycixka tut je podvel mne loxady.

Po sravnenižu s proxlyim dnem segodnia bylo žasno i oceny teplo. Trakt konečno je okazalsja zabit telegami, vsadnikami i pexehodami. Vse xli v gorod, ctobyi poklonitsa novož sviatyine i uvidety sled bosož stupni, kotoryiž žakobyi angel ostavil pered domom devočki.

Kruso — sploxnyiže steny i baxni iz jeltovo kamnia. Gorod, ranyxe byivxiž stolicež korolevstva, narodom okazalsja zapružen nicuty ne menyxe, cem doroga. U Ryibnyih vorot ža popal v nesusvetnužu davku. Vokrug kricali molitvyi, peli, ponosili drug druga, vizjali sviny i orali te, kto poterial v tolceže svoži koxelyki. To i delo melykali belyiže plaži palomnikov, qvetnyiže lentocki na posohah. Kakaža-to gruppa krestžan nesla krest, obhodia gorodskiže steny po krugu. K nim kajdužu minutu prisožedinalisy novyiže moliažižesia, raspevaža “Velicit duxa moža Gospoda”.

Pod kopyita možež loxadi brosilja nižiž, vopia, cto griadet koneq sveta i ža dolžen pokažatsa i otdaty žemu vse denygi. Odnako, ponjav, cto ža ne otlicažusy osobož

nabojnostýu, on tut je zabył obo mne i pristal k dvum dorodnym kupqam, kotoryýe byli neskolyko perepuganyı tem bezumiým, cto proýishodilo vokrug.

U sleduyúxih vorot bylo nicuty ne lucxe. Usilennyıy otriad straji sderjival tolpu. Luđeý nabralosy stolyko, cto mnogiýe, poteriav nadejdu probratsa v gorod segodnia, razbivali ogromnyıy palatocnyıy lagery na golom pole.

— Kuda prex? — po-nararski zaoral na menia ustalıyıy strajnik v polosatom berete.
— Vali nazad!

Ýa pokazal ýemu kinjal, i menia, nesmotria na rugany oceredi, propustili.

— Qerkovy Mihaýila. Kak mne ýeýe naýti? — sprosil ýa u soldata.

— Sprosi cevo polegce! — otmahnułsa tot. — Ih tut do certa, kak i bogomolyqev!

— Ne tyı odin ne lubix palomnikov, — hihiknul Propovednik.

Prixlosy rasspraxivaty na uliqah. Kakoý-to pareny so znakom gilydiýi portnyih na kamzole pocasal v zatyılke:

— Eto ta, kotoraýa vozle kolodqa, cto ly?

— Znal byı, ne spraxival.

— Ýepiskopskaýa, na Maloý Zlotinke, po puti k vnutrenneý stene.

Ýa poblagodaril ýevo i napravilsa k qentru goroda. Kruso do etovo ýa nikogda ne poseųal, no rexil, cto zdesy, skoreýe vsevo, budet tak je, kak i v drugih mestah pri prazdnestvah, ýarmarkah, sviatyih palomnicestvah i svadybah kniazeý — vse dex-evoýe jilye rashvatano, i lezty tuda ne imeýet nikakovo smýsła. A vot v bogatyih raýonah, gde poroý mogut za noc sodraty i cetverty florina, ýesli sovesty otsutstvuýet, krovaty dla putexestvennika vseгда naýdetsa.

Moý opyt menia ne obmanul. Postoýalyıy dvor “Pod koronoý kniazia”, raspolojennyıy naprotiv staryih korolevskih konuxen, qenami raspugal vseh jelaýuxih i prinimal lix luđeý, kotoryýe ne oceny-to scitali denygi. Ostaviv loxady i sprosiv u hoziaýina dalıneýxuýu dorogu, ýa otpravilsa pexkom. Tak vyıhodilo gorazdo byıstreýe.

Qerkovy — seraýa gromada, stisnutaýa s dvuh storon jilyimi domami tak, cto predstavlıala s nimi ýedinoýe qeloýe i otlıcalasy ot nih lix xpılem, torcaým nad cerepicnymi kryıxami. Na stupenykah sideli dvoýe cumazyih malycıxek let desiati, oni bez vsiakovo entuziazma prosili milostýinu. Ýa podergal dvery, no bezrezulytatno, hotia slyıxal, cto vnutri igraýet organ.

— Zakryto, diadecka, — skazal mne odin.

— No tam kto-to ýesty.

— Cto s tovo? Svıaxennika-to net.

Ýa dostal neskolyko mediakov, kinul im v xapku.

— Spraxivaýte, — stepenno pozvolil vtoroý i vyıter rukavom soplivyıy nos.

— Gde on i pocemu zakryta dvery?

— Vse svıaxenniki tepery vozle casovni na toý storone krutiatsa. Gde devıqa videla angela.

— Da ne mogla ona nicevo videty! — vozmutilsa ýevo tovarıx. — Ona ot rojdeniýa slepaýa!

— Vot potomu i videla, cto ne videla! — zasporil tot. — Tak oteq Seliko govoril! A on-to poble, cem tyı, znaýet!

— A pocemu muzyıka igraýet?

— Muzyıkant repetiruýet. On casto sıuda prihodit. No qerkovy otkroýetsa tolyko posle voskresenýa.

— A čo budeš v vzkresenye?

Malycixka mnohznacitelyno posmotrel v xapku:

— Ťesli uj vam leny u drugih uznavaty, gospodin, to vy1 nam ťexo mediak na hlebuxek podkinyte.

Ťa rassmeťalsa ťevo nahalystvu, kinul dva.

— Slujba torjestvennaťa. Kardinal priťedet. Iz Riapano, govoriat. Ctoby1 provesti messu dlia uvajaťemyh jiteľy goroda. V cesty ťavleniťa.

— Kak mne popasty v qerkovy?

Malycixki pereghianulisy.

— Ne znaťem, — otvetil tot, čo vyigladel postarxe.

— Vraty ty1 ne umeťex, priťately. — Mejdu ukazatelynym i srednim palyqem ťa derjal serebrianuťu monetku.

Deti naklonilisy drug k drugu, poxuxukalisy.

— Ladno, diadecka. Provedu.

Malycik zabral denejku, otdal ťeťe svoťemu priťatelju, kotoryť tut je spriatal sokroviťe za pazuhu.

— Idemte, diadecka.

On otvel menia v pereulok, ogliadelsa i točno kotenok ťurknul v raspahnutoťe sluhovoťe okoxko, nahodiaťeťesia na urovne mostovoť. Nado priznatsa, tuda by1 ťa ne prolez pri vsem jelaniťi.

Liqo malycixki poťavilosy v okoxke:

— Idite k podvalu, von tomu. Ťa ťas dvery otkroťu.

Spusk v podval toje byl na uliqe, zakrytyť stalynym ťitom. Klapnula zadvijka, ťa podniat nelegkiť luk, spustilsa vniz. Malycixka provorno zaťelknul zamok:

— Ťesli diadyka Mikely uznaťet, čo ťa snova zdesy lazaťu, on uxi otorvet. Davaťte byistreťe, diadecka.

Podvalynoťe pomexeniťe pod domom, s nizkim potolkom i zatianutyimi pautinoť uglami pohodilo na labirint. Lestniqa vyivela nas v polutemnyť koridor. Zdesy silyno pahlo kvaxenoť kapustoť i koxkami. Gde-to za dverťu, nadryivaťasy, krical mladeneq. Xustryť malycixka bejal vpered, tak čo mne ostavalosy lix pospevaty za nim i ne vrezatsa golovoť v viazanki luka, svisaťuťiťe s potolka.

Cernyť hod vyivel nas v malenykiť vnutrenniť dvor doma — grieznyť, neuhojennyť, s pokosivťesia golubiatneť vozle zabora.

— Cerez zabor vam, — skazal malycixka i, bolyxe nicevo ne obyťasnaťa, skrylsa v zdaniťi.

Ťa tak i postupil, blago perebratsa cez pregradu bylo neslojno. Qerkovnyť dvor okazalsa ťexo menyxe — takoť tesnyť, čo napominal komnatu v kakoť-nibudy provinqialnoť taverne. Organ prodoljal igraty, i daje tolstyťe kamennyťe steny1 ne mogli prigluxity ťevo velicestvennyťe zvuki.

Malenkaťa kalitka byla poluotkryta, tak čo ťa voxel. Krome zvuka organa ťa slyxal, kak nahodiaťeťesia vnizu podsobnyťe rabociťe razduvaťut mehi muzykalynovo instrumenta. Uzkimi zakutkami vyixel na balkon, otkuda otkryvalsa vid na kolonnadu, pustyťe skamy i ťarko-jeltyť uзор na polu ot vitraťeť, v kotoryťe svetilo solnqe. Spustilsa vniz po vitoť lestniqe, rexiv ne mexaty nevidimomu organistu, i sel na pervuťu skamťu.

Zakryl glaza, sluxaŭa muzyku. Ona byla grandioznoŭ, obyemnoŭ i, kazalosy, pronzala tebia naskvozy.

— Potriasajuxe, — prozvucal u menia nad uhom golos Propovednika. — V koŭi-to veki ty dovolen, nahodiasy v qerkvi.

— Cudesnaŭa muzyka, — v otvet proŭiznes ŭa. — Ne poboŭusy etovo slova — bojestvennaŭa.

— I mnitsa mne, cto ŭa slyixu ŭeŭe v pervyŭ raz. — On byl nemnogo rasterian. — K kakoŭ eto molitve?

— Ne imeŭu poniatŭa.

— Togda cemu ty ulybaŭexsa?

— Tomu, cto moŭ dolgiŭ puty okoncen.

On glianul na menia kak na sumasxedxevo. Hmyknul i pristroŭilsa na lavke, ne jelaŭa bolyxe nicevo spraxivaty. Tak my i sideli, poka zvuki ne stihli pod svodami.

Organist voxel v zal, i okazalosy, cto eto jenŭina. V rukah ona derjala stopku ispisannyh not i na hodu cto-to cerkala v nih grifelem, ne zamecaŭa menia. Tak cto ŭa otlicno smog ŭeŭe rassmotrety. Oceny malenkyaŭa, hudaŭa i tonenkyaŭa, kak devočka. Iz-pod barhatnovo bereta gilydiŭi muziqirovaniŭa vo vse storony torcali vihrastyŭe cernyŭe volosy. Oni silyno otrosli i padali ŭeŭ na pleci. Milovidnoŭe liqo bylo sosredotoceno, lob nahmuren, krasivyŭe guby sjaty, a v uglah nemnogo raskosyŭh vostocnyŭh glaz, harakternyŭh dla teh, u kovo predki jili v Iliate, poŭavilisy morŭinki.

— Redko mojno vstretity v qerkvi jenŭinu-muzykanta, — gromko skazal Propovednik.

Razumeŭetsa, skazal dla menia, ne dumaŭa, cto kto-to drugoŭ ŭevo uslyixit.

No ona uslyxala i, vzdroгнуv, ŭedva ne uronila noty, poŭmav ih v posledniŭ moment pokalecennoŭ rukoŭ. Priŭurivxisy, devuxka s podozreniŭem glianula na Propovednika, hotela cto-to skazaty i nakoneq uvidela menia.

— Zdravstvuŭ, Kristina, — negromko proŭiznes ŭa.

— Privet, Sineglazyŭ, — otvetila ta, kovo ŭa tak dolgo iskal.

Voqarilosy molcanyŭe. Porajennyŭ Propovednik taraŭilsa na nas, kak palomnik na snizoxedxevo na ŭevo molitvy sviatovo.

— Tvoŭ kony skucaŭet.

ŭee pleci rasslabilisy, i ona vzdohnula:

— ŭa toje ocenyskucaŭu po Vŭunu. No seŭcas ŭemu lucxe byty s Miriam, cem so mnoŭ. Kak ty menia naxel?

— Cereda slucaŭnosteŭ i vezeniŭe. Hocu vernuty tebe koŭe-cto.

ŭa protianul svoŭeŭ byvxex naparniqe braslet iz dymcatyŭh rauhtopazov. Vot tepery straj deŭstvitelno byla porajena. ŭee noty — muzyka, v kotoroŭ devuxka duxi ne caŭala, — upali nam pod nogi. ŭa videl, kak drojat ŭeŭe palyqi, kogda ona zabirala svoŭ braslet.

— Nam nado seryezno pogovority, Ludwig. — ŭee golos sel i zvucal hriplo, no glaz ona ne opustila.

— Imenno eto ŭa i hotel predlojity.

Komnaty, kotoryŭe ona snimala, nahodilis nad bolyxoŭ aptekoŭ, na vtorom etaje. Vhod byl cerez torgovyŭ zal. Sedovlasyŭ i sedoborodyŭ aptekary, malenkyŭ i nelepyŭ, posmotrel na menia poverh uvelicitelnyŭh stekol, zakreplennyŭ u nevo

na nosu, no nicevo ne skazal, vernuvxysy k vesam, na kotoryh otmerial kakože-to koricevože snadobyje dlja pokupatelja.

Xurxa žubkož, Kristina brošila noty na komod, dostala iz nevo butylku vina, dva bokala:

— Ty vse žežo pyex krasnože?

— Vremja ot vremeni.

— Otkrož. — Ona sela za stol, malenykimi palyqami zdorovož ruki perebiraža gladkiže dymcatyže kamni. — Znacit, ty naxel ževo?

Imja ne prozvucalo, no bylo i tak pomiatno, pro kovo ona spraxivažet. Pro Gansa.

— Da. — Ža vytažil probku iz butylki, plesnul v bokaly vina, sel naprotiv.

— I vyjil. Ty vseгда byl vezucim, Ludwig. Vezucim, kak cert. — Ona goryko usmehnulasj. — V otliciže ot nevo.

— Vy byli vmeste?

Ona ne stala otriqaty:

— Kakože-to vremja. — Pomolcala i dobavila: — Ocenj kratkože vremja. Ty udivlen?

— Sečas? Net. Vot kogda naxel tvož braslet u nevo — udivilsa. Vy ne slixkom ladili posle tovo, kak ty podderžala idežu Miriam, cto u kajdovo knjazja dolžen byty personalnyj straj.

— Ža scitala, cto politiceski eto polezno dlja Bratstva. — Bylo vidno, cto žež nepriyatny vospominaniža. — My s Gansom rexili vse raznoglasiža. Tebe on ne hotel govority.

— Vaxe pravo i vaxi dela, — pojal ža plecami. — Menja bolyxe interesužet, cto slucilosj v gorah.

Ona nervno krutanula stakan:

— Cert ževo znažet, Sineglazyj. On žežo v Ardenau vyigladel vstrevojennym. Govoril, cto naxel necto interesnože. Zatem ževo otcitali starežxiny na sovete, ty vedy pomnix, kakovo slona oni sdelali iz tož muhi?

Ža kivnul.

— V obžem, on užehal iz Alybalanda, a zatem, gde-to cerez mesjaq, my vstretilisy v Liseqke. On skazal, cto ževo jdut dela na vostoce, zval s sobož, i ža požehal. V Bude my natknulisy na temnužu duxu, zasevxužu v kolodže. Gans toropilsa, govoril, cto žemu vo cto by to ni stalo nado popasty v Dorc-gan-Tožn, poprosil menja razobratsa s problemož i dojdatsa ževo. Obexal vernutsa cerez poltory nedeli.

— No ty ne dojdalasj.

— Ne stala jdaty, — ulybnulasj ona, i ža vspomnil, kakož upriamož porož stanovilasj Kristina. — Prikoncila tu tvary, vzjala deneg s burgomistra, ostavila Vžuna v horoxež konuxne i napravilasj sledom za nim, v gory. No ne uspela. Kalikveq na vorotah, na može scastje, okazalsa serdobolynym celovekom. Skazal, cto ževo bratža i Orden Pravednosti ubili straja. Cto ža ne naždu telo i mne sledužet uhodity kak mojno byistreže.

Žee golos zadrojal, i ona po starož privyicke prilojila pokalecennyj bezymiannyj paleq klevož skule, prijala do boli, tak cto pobelela koja.

— My daje ne poprožalisj. I ža ne uvidela ževo mogilu.

— Ty poverila monahu?

— O! On byl ocenj ubeditelen. Ža do sih por blagodaru ževo za spaseniže.

— On merv, — jestko skazal ŷa. — Za to, cto predupredil tebia, ŷevo raspiali v ledianoŷ peŷere.

Ona lix othlebnula vina:

— Pusty na nebe ŷevo duxe budet horoxo.

Kristina ne sprosila menia, otkuda ŷa znaŷu, cto kalikveq merv, a ŷa ne stal ŷeŷ rasskazyivaty, vo cto on prevratilsa posle smerti.

— Cto bylo dalyxe?

— ŷa ne mogla mstity ubludkam s krasnymi verevkami na riasah. No mne hvatilo sil na zakonnikov. — Ulybka u neŷe byla zloŷ i oceny nepriŷatnoŷ. ŷa nevolyno podumal, cto Kristina cem-to napominaŷet mne Miriam v ŷeŷe ne samyŷe lucxiŷe dni.

— I tyi ubila vseh troŷih.

Ona potriasenno morgnula:

— Tyi i eto znaŷex.

— Slyxal, hoty oni i pyitalisy skryity, cto v gorah, ne slixkom daleko ot monastyria, naxli dva tela.

— Verno. Tretyevo ŷa ranila iz arbaleta. Prijala ŷevo k kamniam, no on pryignul v reku, i ŷevo unes potok. Nadeŷusy, on ne vyplyl.

— Vyplyl. ŷemu hvatilo sil, ctobyi minovaty uŷelŷa i vyŷity v dolinyi Brobergera, k objityim mestam.

I, vidia vopros v ŷeŷe glazah, poŷasnil:

— ŷa naxel ŷevo kosti vozle odnoŷ derevuxki. Mestnyŷe soci, cto merveq — straj. Sobstvenno govoria, imenno poetomu ŷa okazalsa v Dorc-gan-Toŷne i tepery siju pered toboŷ.

— Straj? — nedoumenno naklonilasy ona ko mne. — Kakovo certa oni tak podumali?

— U nevo byl kinjal Gansa.

— Proklatye! — Ona zakryla liqo rukami i prostonala: — Proklatye!

Povisla tixina, ŷa slyxal lix ŷeŷe preryivistoŷe dyihaniŷe. Kogda ona ubrala ruki, ŷeŷe glaza byli soverxenno suhimi i zlyimi.

— Tyi sdal kinjal v Bratstvo?

— Konecno.

Ona vzdohnula.

— Horoxo. — I, slovno ubejdaŷa sebia, dobavila: — Da. Horoxo. Tak budet lucxe. Dalyxe ŷa znaŷu, cto slucilosy. Tyi ne sdalsa, kak byvalo i prejde. I naxel ŷevo?

— V ledianoŷ peŷere. Gluboko pod monastyrem.

— Kak on umer?

— Srajalsa do poslednevo i zabral s soboŷ neskolykih. Dumaŷu, cto usnul. Ot holoda i poteri krovi.

A cto ŷa ŷeŷo mog ŷeŷ skazaty? Cto ŷevo zakololi, slovno zveria? Kak zakololi Hartviga.

— Tyi pohoronil ŷevo? — proxeptala moŷa byivŷaŷa naparniq.

— Net. No ŷa uveren, cto tepery telo Gansa nikto ne pobespokoŷit.

ŷevo ne kosnutsa ni cervi, ni trupoŷedyi iz inyh suŷestv, ni zlo, ni svet. On navecno ostanetsa vo mrake, poka svod peŷeryi ne obvalitsa i ne prevratitsa v savan dlia moŷevo starovo druga.

Odinokaša slezinka pokatilasy po žeže xeke, i Kristina pospexno, točno styidiasy, vyiterla žeže tylynoŷ storonoŷ ladoni.

— Spasibo.

— Za cto?

— Za to, cto naxel ževo. Za to, cto rasskazal mne. Za to, cto ŷa tepery znaŷu.

— No pocemu tyŷ ne sdelala etovo? Stolyko let, Krista. Myŷ vse tak dolgo ževo iskali, ne sdavalisy, verili. A tyŷ vse znala. Znala s samovo nacala, no ni certa nicevo ne skazala! Nikomu iz nas!

ŷa cuvstvoval, kak holodnyŷ gnev prosypaŷetsa u menia v grudi. On jil tam žeŷo s oseni, s teh por kak ŷa ponial, cto devuxka kak-to sviazana s Gansom i ževo isceznoveniŷem.

— Budy moŷa volia, nicevo ne govorila byŷ i dalyxe.

— Pocemu?

— A cto bylo byŷ?! Cto byŷ togda slucilosy, Ludwig?! — kriknula ona mne v liqo, razom teriaŷa vse svoŷe spokoŷtviŷe. — Skaji mne! Tyŷ byŷ prinial eto?! Otoxel byŷ proc?! Skazal byŷ: nu cto podelaty, raz takova ževo sudyba?! Kto iz teh, kovo myŷ znaŷem, otstupil?! Kto?!

Tepery slezyŷ lilisy iz žeže glaz nepreryvno, i ona ne stesnialasy ih.

— ŷa sama otvecu: nikto! Tyŷ, Gertruda, Lyvenok, Xuko, Rozi ne ostalisy byŷ v storone, brosilisy byŷ spasaty to, cto uje nelyzia spasti, ili tovo huje — mstity. Kto iz nas obladal osobyŷim razumom desiaty let nazad? Vyŷ pogibli byŷ, kak i on. A ŷesli byŷ vmexalisy ne myŷ, ŷediniqi, a qeloŷe Bratstvo? Tolyko predstavy, Ludwig, samyŷ seryeznyŷ konflikt s Qerkovŷu za vsiu naxu istoriŷu. Nas byŷ smali i unictojili, ŷesli byŷ myŷ tolyko posmeli podniaty na nih ruku!

Ona byla prava, no ŷa vse ravno scital, cto žeže molcaniŷe slixkom jestoko dlia teh, kto do sih por jil nadejdoŷ.

— Dumaŷ obo mne cto hocex, no, zaklinaŷu, sohrani taŷnu. Ne stoŷit nikomu znaty, cto Gans naxel smerty v monastyre kalikveqev. Eto slixkom opasnaŷa informaqiŷa.

— Tyŷ byla ne vprave rexaty za drugih, Kristina. Kakiŷe byŷ blagiŷe namereniŷa toboŷ ni dvigali.

— ŷa ni o cem ne jaleŷu.

ŷa vzial sebia v ruki, otkinuvxisy na stul:

— Pocemu ževo ubili? Cto on hotel ot monahov?

— Ne znaŷu.

Ona vyiderjala moŷ vzgľad, no ŷa lix vzdohnul:

— Eto loj.

— Pusty tak, — legko soglasilasy ona. — No pravda o pricinah smerti Gansa tepery nicevo ne izmenit. Vse davno zakoncilosy, Ludwig. Vse v proxlom. Ostavy ževo, inace ono prosnetsa i ubyet tebia.

— Tyŷ vedy menia znaŷex. ŷa vse ravno dokopaŷusy do istinyŷ, pusty dlia etovo potrebuŷetsa žeŷo desiaty let.

— Ne s moŷeŷ pomoŷŷu. Prosti, no ŷa ne jelaŷu braty na sebia otvetstvennosty za tvoŷu smerty.

Nastaŷivaty ne imelo smyŷsla, i ŷa otstupil.

— Horoxo. Zabudem o pricinah, pobudivxih Gansa otpravitsa v monastyry. Rasskaji o tom, cto bylo dalyxe. Posle tovo kak ty razobralasy s zakonnikami.

Ona vstala, zakryla okno, yejasy ot holoda.

— Cto tebia interesu yet?

— Cherny y kinjal.

Kristina hmyknula:

— Ya nacina yu dumaty, cto ty ne Ludwig, a dyavol.

— Oble y menia osviazhenno y vodo y, yesli tebia cto-to smuxayet, — predlozil ya yey.

— K sojaleny yu, net pod ruko y, — nevolyno ulybnulasy ona. — Ty prav. Tako y kinjal u menia byl. Cto ty zna yet o klinke?

— Ty vladela im kako ye-to vremia, zatem yevo ukrali, on obyavilsa v Xossi y i pricinil nemalo nepriyatnostey, poka my s Miriam ne razobralisy s yevo vladelyqem.

— Kinjal u ne ye?

— Unicto jen v prisutstvi y kniaze y Qerkvi.

Pro vtoro y klinok, tot, cto prinadlejal imperatoru Konstantinu, dobyty y mno y i Ranse v ta ynike prejnevo Bratstva, ya upominaty ne stal.

— yexo cto-nibudy?

— Su xi ye meloci, Krista. Kinjal, kotory y ty vypustila v mir, dela yet duxi temnymi.

Ona byla nicuty ne udivlena. Ni kapli.

— Ya rada tvo yim znani yam. My sekonomim kucu vremeni, Ludwig. Mne ne potrebu yetsa rasskazyivaty tebe vse s samovo nacala i ubejdaty, cto eto pravda.

— Vse daje lucxe, cem ya rasscityival, — razdalsa cuty nasmexlivy y golos u menia za spino y. — Mojno srazu pristupaty k delu.

Ya obernulsa i uvidel v dveriah pervovo pomo xnika nyine mertvovo markgraфа Valentina.

Koldun Valyter, s kotory m my rasstalisy pri ne samy ih lucxih obsto yatelystvah, s ulybko y prislonilsa k kosiaku:

— Dobrovo tebe denecka, van Norma yenn.

Rassto yani ye do nevo ya preodolel za odno mgnoveni ye. Stul uletel v protivopolojnu yu casty komnaty, a ya okazalsa pered nenavistny m koldunom. On, kajetsa, ne ojidal ot menia takih skoroste y. Ya uvidel, kak zastyiva yet ulybka na yevo liqe, i pervy m je udarom kulaka slomal yemu nos. Broskom povalil na pol i, ne duma ya, cto v lubo y moment on mojet primenity magi yu, nactal delaty to, o cem mectal bolyxe goda.

Kristina s voplem povisla u menia na plecah:

— Ludwig! Ostavy yevo! Prekrati! Nu je!

Certa s dva ya sobiralsa ye ye sluxaty. No menia i vqepivxu yusja Kristu otbrosilo v storonu. Potolok neskolyko raz krutanulsa pered glazami, i ya oxutil silynu yu toxnotu. Dernulsa, pyta yasy vstaty i vernutsa k koldunu. Na etot raz ya sobiralsa vospolyzovatsa ne kulakami, a kinjalom, no i tut mo ya byivxa ya naparniq ne razjala palyqev, povisnuv na mne, kak laska na ohotnicyem pse.

— Uspoko ysia, cert tebia poderi! Stop! Hvatit! On drug! On mo y drug!

Valyter to i delo trogal palyqami razbityiše gubyi, na kotoryih zapeklasy krovy. Nos u nevo raspuh, levyiŷ glaz zaplyil, no koldun ne sobiralsa jdaty poloŷennyih dneŷ do svoŷevo vyizdorovleniŷa. Sidel sebe v uglu da xeptal nagovoryi.

— Tyi v norme? — Kristina protianula ŷemu vlajnuŷu triapiqu, i etot certov ubliudok s blagodarnostŷu ŷeŷe prinial.

— Byivalo i huje, — prognusavil on. — K zavtraxnemu dnu zajivet.

ŷa hotel u nevo sprosity, cto je on ne zajivil sebe xram, kotoryiŷ ŷa ostavil, kogda kinul arbalet ŷemu v liqo, no sderjalsa.

— Shodi k Filippu. On mojet pomoc.

Valyter lix skrivil gubyi i tut je ob etom pojalel, tak kak nacala socitsa krovy.

— Proklatyiŷ deny! — rugnulsa on. — ŷa lucxe sam. Bez ŷevo adskih pritirok i boltuxek. Zaŷmisy svoŷim vspylycivym kollegoŷ.

— ŷa byi tebe ŷeŷo dobavil, ŷesli byi ne ona, — mracno zametil ŷa.

— Ohotno veriu. ŷa byi s radostŷu vskiptatil tvoŷi mozgi, ŷesli byi ne ona, — ozlobilsa on.

— Zatknitesy oba i sidite tiho! — vspyilila Kristina. — Konfliktyi proxlovo os-tanutsa v proxlom!

ŷa ne sobiralsa zabyivaty zastenki markgraŷa Valentina, to, kak ŷa byl kukloŷ dlja bitŷa, i to, kak etot sidiaŷiŷ v piati ŷardah ot menja hmyry ŷedva ne ukral kinjal Natana.

— Tyi ranyxe takim ne byl... — Kristina ustalo opustilasy na stul peredo mnoŷ, perekryv puty k koldunu.

— U nas staryiŷe scetyi.

— Znaŷu ŷa o vaxih scetah. On rasskazal.

— Togda ne ponimaŷu tvoŷevo udivleniŷa. ŷesli byi zdesy byla Gertruda, ona byi uje razmazala ŷevo po stenke.

— Vyhodit, ŷa legko otdelalsa. — Valyter vnovy popyitalsa ulybnutsa, no vspom-nil o gubah, i ulybka prevratilasy v oskal.

Ona tjaŷelo vzdohnula:

— Ladno. O kinjale. Posle tovo kak ŷa ŷevo naxla, rexila, cto zakonniki pridumali cto-to svoŷe dlja sbora dux. No s duxami kinjal ne rabotal. ŷa ne smogla poniaty, dlja cevo on nujen, vozila s soboŷ pocti polgoda.

— Odin celovek skazal mne, cto, kogda im dolgo vladeŷex, nacinaŷut proŷishodity nepriŷatnosti. U tebia takoŷe bylo?

— Na strajeŷ pravilo ne rasprostraniaŷetsa, — vlez v razgovor Valyter. — Klinok nikak ne vliŷaŷet na teh, u kovo uje ŷesty kinjalyi. V ostalynom — suŷaŷa pravda. Veŷ dovolyno opasnaŷa.

Kristina razdrajenno dernula plecom i prodoljila:

— ŷa sdala ŷevo na hraneniŷe v “Fabyen Klemenz i synovŷa” i, sobstvenno gov-oria, zabyila o nem na kakoŷe-to kolicestvo let. Vspomnila, lix kogda uvidela opisaniŷe cernovo kamnia iz knigi, cto lejala na stole u Miriam. Redkiŷ foliant, horoxiŷe risunki. Hagjitskiŷ ŷa znaŷu dovolyno poverhnostno, no procitannovo hvatilo, ctobyi poniaty — glaz serafima dostatocno redkaŷa i qennaŷa veŷiq.

— I tyi zabrala oruŷiŷe. Daŷ dogadaŷusy — eto slucilosy v Barburge. I v etot je deny polucila dva udara nojom.

Kristina pereŷlanulasy s Valyterom, i tot proronil:

- Govoril Ÿa tebe, on ŸeŸo tot umnik.
- Vse verno. Kak Ÿa ponimaŸu, tebe rasskazal ob etom tot, kto pohital klinok iz moŸeŸ sumki.
- Nu tyŸ doljna byty Ÿemu blagodarna. On spas tvoŸu jizny, oplatil lekaria i komnatu. Kinjal ne prines Ÿemu nikakovo scastŸa, i on izbavilsa ot nevo. Otdal celoveku, ktorovo myŸ poŸmali v XossiŸi. Kto te ludi, cto napali na tebia?
- Ne imeŸu poniatŸa. Ÿa podozrevaŸu, cto oni naŸemniki Ordena. On, — kivok v storonu kolduna, — scitaŸet, cto storonniki celoveka, sozdavxevo kinjal.
- Interesno, — s somneniŸem protianul Ÿa.
- Cto ne tak? — Ona prekrasno cuvstvovala, kogda menia smuŸaŸut fakty.
- Na koŸ cert eto Ordenu? Da i kak oni voobŸe uznali? TyŸ vedy ne begala po uliqam i ne razmahivala takim oruŸiŸem napravo i nalevo. TroŸe zakonnikov, kotoryh tyŸ vstretila v gorah, mertvyi. KalikveŸi, Ÿesli byŸ oni znali tvoŸe imia ili scitali, cto straj vyujila, dostali byŸ tebia iz-pod zemli i davno uje prikoncili. Dlia nih tyŸ — vsevo lix bezymiannaŸa jenŸina, ktoruŸu v liqo videl tolyko pogibŸiŸ monah-privratnik. MyŸ vozvraŸaŸemsa k samym legkim iz moŸih voprosov: kak oni uznali tvoŸe imia, raz tyŸ nikomu Ÿevo ne govorila? pocemu poniali, cto kinjal u tebia? otkuda dogadalisy, v kakom otdeleniŸi “Fabyen KlemenŸ i synovŸa” tyŸ Ÿevo zaberex i v kakoŸ deny, Ÿesli napali srazu je posle etovo?
- TvoŸi predpoloŸeniŸa? — Valyter byl tak lubezen, cto pozvolil mne vyiskazatsa.
- Kto napal — bez poniatŸa. O tom, kak naxli, — Kristina ostavila sledy. Zadela kolokolycik, kotoryŸ uslyxali ne te uxi. No ona utverŸdaŸet, cto ni s kem ne govorila ni o sobytiŸah v gorah, ni o temnom kinjale.
- Eto tak, — podtverdila devuxka. — No Ÿa zadavala voprosy o glazah serafima. Spraxivala u kollekcionerov kamneŸ i u hagŸitskih trgovqev.
- VozmoŸno, kto-to iskal to je samoŸe, cto i tyŸ, i zaŸinteresovals celovekom, kotoryŸ proŸavlaŸet liubopytstvo v stoly specificeskoŸ oblasti.
- No bolyxe nikto ne pytals napasty na tebia posle tovo slucaŸa. — Valyter rabotal nad svoŸim nosom, provodia siŸaŸuŸimi palyqami i postepenno snimaŸa otek.
- KakoŸ smysl? Ÿa perestala byty interesna. U menia bolyxe ne bylo kinjala.
- No tyŸ vse ravno slixkom mnogo znala, — ulybnulsa Ÿa. — Licno Ÿa byŸ zaverxil delo, ctobyŸ celovek ne sozdaval problemy.
- A tyŸ izmenilsa. — Kristina vnimatelyno posmotrela na menia, zatem neohotno kivnula. — Ÿa byŸ postupila točno tak je. Raz uj tyŸ menia razyiskal, nesmotria na to cto Ÿa skryvaŸusy, to i ubiŸqi mogli. Dva goda — bolyxoŸ srok.
- Valyter smotrel na menia neotryvno. Ÿa znal, cevo on boŸitsa, i proŸiznes to, cto uje davno sidelo u menia v golove:
- Ostavity tebia jivoŸ moŸno bylo lix po odnoŸ pricine — eto komu-to vyŸgodno. K primeru, tyŸ mojex privesti k klinku. Ili je ŸeŸo kak-to pomoc. Vot, dopustim, tvoŸ drug. On vpolne mog naniaty ludeŸ, a zatem, kogda u nih nicevo ne vyixlo, vteretsa k tebe v doveriŸe i vseŸda nahoditsa poblizosti.
- ByvŸiŸ sluga markgrafa Valentina rassmeŸals i podnialsa so svoŸevo mesta:
- PojaluŸ, Ÿa poŸdu shoju k Filippu. Inace Ÿa vse-taki kovo-nibudy v samom dele ubŸu.
- On vyixel, a Ÿa, dojdavxisy, kogda Ÿevo xagi stihnut na lestniqe, vstal. Raspahnul dvery, proveriaŸa, deŸstvatelyno li myŸ ostalisy odni.

Kristina sidela s neproničavým liqom, no ŷa videl, kak v ŷeŷe temnyh glazah buxuŷet buria.

— Kak davno ty ŷevo znaŷex?

— S teh por, kak menia ŷedva ne ubili. Kogda ŷa prišla v sebia, on byl riadom.

ŷa neveselo hohotnul:

— Oceny udobno. I vpisyvaŷetsa v moŷu teoriŷu. Zabotlivo okazatsa podle posteli ranenoŷ v tot moment, kogda nujno, raz uj ne udalosy polucity klinok.

Ona ne jelala verity:

— Eto vsevo lix teoriŷa, Sineglazyŷ. U tebia net nikakih dokazatelystv, vprocem, kak i u menia.

— Ty ne slixkom dovercivaŷa natura, Krista. Otcevo je poverila prohodimqu?

Devuxka dopila vino, podumala:

— Krome tovo cto on neskolyko raz spasal moŷu jizny, Valyter ocenyl ubeditelen. ŷemu nujna pomoŷ straja. I ŷa veriu v ŷevo istoriŷu. My stoŷim na grani katastrofy, Ludwig. Do propasti, v kotorŷ buxuŷet plamia, vsevo odin xag. No nikto iz ludeŷ daje ne podozrevaŷet ob etom.

V komnate bylo duxno, i ŷa rassregnul vorot rubahi.

— Katastrofy slučaŷutsa ŷejegodno. ŷesli ne epidemiŷa cumyl, tak ŷustirskiŷ pot. ŷesli ne ocerednaŷa ŷereticeskaŷa sekta, risuŷuxaŷa na graviurah Papu s kozlinymi nogami, tak voŷna. Celovek, sozdaŷuxiŷ kinjalyl, otravlaŷuxiŷe duxi, bez somneniŷa, opasen. No ne slixkom li rano my kricim “apokalipsis!”?

— Etot nekto ruxit osnovyl, Ludwig. On certovski talantlivylŷ master, no ispolyzuŷet svoŷ talant vo zlo. To, cto on delaŷet, nepravilno. Valyter lovit kuzneqa uje ne pervylŷ god.

— Tvoŷ koldun lovit ne tolyko ŷevo, no i strajeŷ. On ubiŷqa. Takih, kak my s toboŷ.

— ŷa znaŷu.

— No ostaŷexsa s nim?

Kristina upriamo sjala guby.

— I dalyxe budu.

— Nesmotria na smerty teh, kto byl tebe dorog?

Ona s sojaleniŷem opustila golovu, no otvetila tvrdo:

— ŷesli kuzneq prodoljit, umret ŷexo bolyxe takih, kak my. Vse Bratstvo. A Valyter i ŷevo ludi seŷcas ŷedinstvennyŷe, kto moŷet naŷti i ustanovity temnovu mastera. Vse ocenyl seryezno, Ludwig. Valyter pokazyval mne staryŷe manuskripty vremen Konstantina. Togda suŷestvovalo lix dva takih klinka. Govoriat, ih dostavili s vostoka, s samoŷ graniqi objityh zemely. Znaŷex, pocemu imperator sozdal strajeŷ? Iz-za proklatyih kinjalov. On jelal jity vecno, a dlja etovo ŷemu trebovalisy duxi.

ŷa kivnul:

— Uje dumal ob etom. S pomoŷŷu cernyih klinkov on ubival ludeŷ, temnil ih duxi. A zatem zabiral svetlym, dobavlaŷa sebe jizny.

— ŷa ne znaŷu, kogda eto nacalosy. Pochti vse svidetelystva tovo vremeni unictŷeny. No sobytiŷa sviazyvaŷu s tem momentom, kogda iz zemely hagjitov na nax materik priŷehala semŷa svetlyh kuzneqov. Kak govoriat legendyl, oni — potomki odnovo iz ucenikov Christa. Oni stali kovaty kinjalyl s sapfirami, no net ni odnovo podtverŷdeniŷa, cto temnyŷe klinki — ih ruk delo. Qerkovy vzjala masterov pod

svoju zažitú i na protiaženíi mnogih pokolenií ih oberegala. Imperiia Konstantina rosla, kak i ževo vlasty. A jizny dlilasy i dlilasy. No temnyiže kinjalý privlekali na materik temnyiže duxi. Razumežetsa, te zarojdasys i ranyxe. Grehi i prestupleniia nikto ne otmienal. No, po utverždeniám istorikov, ranyxe ih bylo gorazdo menyxe, cem posle tovo, kak imperator stal obmаныivaty smerty. Poetomu žemu i potrebovalisy takiže, kak my, — ocižaty zemli ot ževo oxibok.

Nicevo udivitelynovo ja dla sebia ne uznal:

— Konstantin davno prevratilsa v prah. Kinjalý žemu ne pomogli. Ne pomogut i tomu, kto delažet ih sečas. Cevo ty božixsa? Naxestviia zlyih sužnostej? My spravimsa. Volny temnyh dux zahlestyivali strany i ranyxe, no Bratstvo vseгда ih pobeždalo.

— Ja ne etovo opasažusy, Ludwig. Menia pugažet necto inože. Ty znažex, cto Konstantin otopravil vosemy ekspedicij na vostok, nadežasy razdobyty žexo podobnovo oružija?

— Zapaslivyž sukin syn, — nevolyno voshitilsa ja. — U nevo vedy ne polucilosy?

— Nikto ne vernulsa s kraja objityh zemely. No Konstantin prodoljal iskaty i scital, cto žešli sobraty desiaty temnyh klinkov, to oni stanut klucom... — Ona sdelala pauzu, vnimatelyno nabludaža za mojim liqom. — Klucom dla tovo, ctoby otkryty adskiže vrata.

Mne potrebovalosy neskolyko sekund, ctoby perevarity žeže slova i rassmežatsa:

— Potriasžux! Eto Valyter tebe skazal? I ty žemu verix?!

— Veru, Ludwig.

— Otkryty dorogu v ad. Tak ne byvažet.

— A byvažet, cto kinjal prevražažet cistužu duxu, na kotorož net grehov, v temužu sužnosty? — privela Kristina argument. — Skaji ja tebe takože god nazad, ty by mne poveril? Ili vot tak je smežalsa?

— Ne poveril by, — prixlosy priznaty mne. — Znacit, desiaty cernyh kinjalov otkrožut vrata v ad? Skaji, pojalužsta, kak Valyter ožyivajetsa ob umstvennyh sposobnostiah velikovo Konstantina? Na kož cert tomu iskaty stoly slojnyh sposob samoubižstva? Žešli gde-nibudy v Fringbou požavitsa predstaviteľstvo ada, to ploho budet ne v odnom gorode, a vo mnogih stranah. Legiony demonov, sukkubov, certej, adskože plamia, sera s nebes i prociže veži. Ne scitaža gibeli tyisac ludež. Eto nemnogo nerazumno. Daje dla Konstantina. Ne nahodix?

— Obiazatelyno iskaty logiku, Ludwig?

— Žešli hocex pomaty motivy drugovo celoveka? Da. Obiazatelyno. Osobenno kogda ne verix na slovo koldunu, ohotivxemusia za klinkami strajež.

— Ad toje mojet daty silu i vlasty. I Konstantin scital, cto, raz etovo ne dažut žemu nebesa, nesmotria na to cto on prinial novužu religižu, otkazavxisy ot žazyiceskih bogov, sledužet zaklucity inužu sdelku. Sozdaty prohod dla teh, komu popasty v nax mir ne tak-to prosto. On scital, cto priobretet gorazdo bolyxe, cem poteriažet.

Ja lix razvel rukami:

— I o takom otkrovenií znažet tolyko nax obžiž drug?

— Net. V Riapano eto toje izvestno. Poetomu dva klinka Konstantina unictoženy uje oceny davno.

Konecno. Tolyko odin. Vtorož lejit v sumke naxež obžež ucitelyniqi.

No skazal ja sovsem drugože:

— Polojim, vse tak, kak ty1 govorix. Poraduřemsa, cto u Konstantina nicevo ne vyixlo. No tepery v mire pořavilsa řexo odin bezumeq, ktoromu ne k cemu prilojity ruki, poetomu on sozdařet oružiře, boleře opasnoře, cem hagjitskařa pescanařa kobra. No ne hranit řevo. I ne sobirařet, a vyibrasyivařet v narod. Inace by1 my1 s toboř ne uvideli ni odnovo takovo klinka. Sledovatelyno, on řavno ne jelařet otkryvaty nikakih mificeskix vrat. Tak?

— Net. Ne tak. My1 podozrevařem, cto tot, cto byl u menia, okazalsa vsevo lix probnym ekzempliarom. řemu nado bylo uznaty, rabotařet li kinjal.

— I poetomu oružiře kakim-to obrazom pořavilosy u predstavitelia Ordena? — řa byl polon skeptiqizma.

— Pocemu by1 i net? Oni speqialisty1 v takix voprosah. Raz proveriařut naxi klinki, vidiat istoriřu sobrannyix dux, to, vozmojno, on nadeřalsa, cto dadut oqenku i řevo rabote.

— řesty dva “no”. řa ne lubliu Orden, no delo oni znařut. Pořavisy sredi nih podobnyř celovek, oni řavno by1 ne okazyivali řemu uslugi, a potařili k sebe v podvaly1. Ili je srazu prikoncili.

— A mojet, kuzneq zaklucil sdelku tolyko s odnim iz nih. S samym necistoplotnym, — vesko vozrazila ona. — A tvoře vtoroře “no”?

— řexo odin temnyř kinjal putexestvoval po miru bez svořevo sozdatelia. Klinok naxel odin inkvizitor v sumke gonqa, oderjimovo besom. Goneq umer, tak nicevo i ne uspev rasskazaty. A klinok kliriki unictojili.

— Ty1 uveren v etoř informaqiři?

— řa vmeste s Gertrudoř videl oblomki oružiřa u kardinala di Travinno. V tvoře ř teoriři, cto kuzneq rexil proverty, rabotařet li řevo tvoreniře, togda kak ostalynyře klinki on derjit pri sebe, řesty nekotorařa nesoglasovannosty. Proverka kinjala — zvucit krařne natianuto. On mog eto sdelaty i sam, raz umeřet sozdavaty takiře veři. řa dumařu, ředinstvennařa pricina, pocemu kuzneq mog otdaty temnyř klinok komu-to iz Ordena, — eto plata. Plata za pomoř i sotrudnicestvo.

No Kristina scitala inace:

— Otnudy. Teoriřa lix ukrepilasy s tvořim rasskazom. Podumař sam. Pervoře oružiře ne doxlo do adresata. řevo perehvatili i unictojili kliriki. Poetomu pořavilsa tot, vtoroř, v itoge popavxiř mne v ruki.

Versiřa zvucala cuty boleře skladno, cem predyiduřařa. No ne namnovu. řa pomnil, kak v Riapano govorili o tom, cto oteq Mart naxel klinok tri goda nazad. A Kristina zapolucila svoř na semy let ranyxe, sledovatelyno, řeře klinok nikak ne mog byty vtorym.

— Valyter tak uveren v podobnom razvitiři sobytiři? — Po mořemu tonu bylo poniatno, naskolyko silyno řa “qenu” mneniře kolduna.

Ona podniala vverh ladoni:

— Sluxař. On neobyicnyř celovek. I jestokiř. V drugoře vremia řa by1 ubila řevo ne zadumyivařasy. Za vse zlo, cto on pricinil Bratstvu. Da net! K certu Bratstvu! Za vse to, cto on sdelal tebe. No, kak řa govorila, situaqiřa oceny silyno izmenilasy. řa mnogoře uznala za paru poslednix let, i moře otnoxeniře k jizni perevernulosy. On — menyxeře zlo i mojet spasti vseh nas.

— Zlo ne mojet byty malenykim ili bolyxim. Zlo ostařetsa zlom. řa podhoju k slucivxemusia bez emoqiř. Vo vsiakom sluqaře, seřcas. On ne smog otsledity zakon-

nikov, no naxel tebia. Ugadaŭ, kuda spexil goneq, ubityiŭ inkvizitorom? V zamok Latka, vladelyqem kotorovo byl markgraf Valentin, a ŭemu slujil tvoŭ razlubeznyj koldun. Vse ukazyvaŭet na to, cto on iskal temnyj kinjal.

— Ŭa toje ŭevo iŭu, kak i drugiŭe ludi Valytera. Myi nadeŭemsa, cto artefakt privedet nas k kuznequ. — Ona podalasy vpered, nakryla moŭu ruku svoŭeŭ, vkradcivo skazav: — Sluxaŭ. Skoreŭe vsevo, tyi prav. Za tem napadeniŭem deŭstvitel'no mog stoŭaty on. Slixkom mnogo sovpadeniŭ. No eto nicevo ne meniaŭet, Ludwig. Ŭa nujna ŭemu, a koldun nujen mne. U nas odna qely. I drug bez druga myi ne oboŭdemsa. Ŭa mnogim pojertvovala radi tovo, ctobyi popytatsa naŭti temnovu mastera. Slixkom mnogim. I otstupaty seŭcas... Povery, ŭa prosto ne mogu tak postupity.

— On opasen, Kristina.

— Ŭa eto znaŭu lucxe, cem tyi. U nevo tyysiaca i odin nedostatok, no daje takoŭ celovek, kak on, mojet spasti nax mir.

Eto bylo tak smexno slyxaty. Valyter — spasitely celovecestva. Po mne, tak eto mir sleduŭet izbavlaty ot nevo.

— Tyi iscezla i ne podavala o sebe vesteŭ pocti god. — Ŭa smenil temu. — Myi volnovalisy za tebia.

Ona otvela glaza, skazav tihim golosom:

— Prosti. U menia ne bylo vyibora. Proxloŭ vesnoŭ myi s Valyterom vlipli v nepriŭatnosti, kogda sbili so sleda kuzneqa klirikov. Uverena, v otliciŭe ot nas oni ne hotiat ŭevo ubivaty. Poŭmav kuzneqa, Riapano polucit v svoŭi ruki ogromnuŭu vlasty. Poetomu tyi ponimaŭex, kak vajno nam naŭti ŭevo pervymi?

— Znacit, vyi hotite ubity zagadocnovu mastera?

Ona goriaco kivnula:

— Samym byistrym sposobom iz vseh vozmojnyh. Ctobyi nikto ne uznaŭ ŭevo sekretov. Oni doljni umerety vmeste s nim.

— A sviaŭenniki? Vdrug vyi oxibaŭetesy, i u nih takaŭa je qely, kak i u vas, — ubity ŭevo.

— Ne oxibaŭemsa, — bezapelliaqionno zaŭavila ona. — Kak tolyko oni poniali, cto myi toje iŭem ŭevo, poslali za nami svoŭih ubiŭq. Povery, Ludwig, eto bylo straxno. Piatero iz naxevo otriada pogibli. Myi nasilu uxli i vot uje kotoryiŭ mesiaq skryivaŭemsa. I ŭa ne mogu vernutsa v Ardenau. Daje pisymo napisaty komu-libo iz strajeŭ ne mogu. Ono postavit pod udar ljubovo.

— Organist v qerkvi, — ulybnulsa ŭa. — Tyi ne slixkom-to horoxo skryivaŭexsa.

— Lucxe priatatsa ot sobaki v ŭeŭe je budke. Tam ona budet iskaty v poslednuŭu ocerecy. Nikto ne smotrit na muzykantov.

— Ubegaty vecno ne polucitsa.

— Ŭa i ne stanu. Nujno lix unictojity zlo. Vse ostalynoŭe nevajno.

Ŭa videl, cto ona oderjima ideŭeŭ naŭti celoveka, kuŭuŭevo temnyŭe kinjalyi, točno tak je, kak Miriam vot uje vek ne daŭut pokoŭa poŭiski kuzneqa, sozdaŭuŭevo klinki dlia Bratstva. Ŭa ponimal, cto ne otgovoriu ŭeŭe, cto spority bessmyslenno i to, cto, priŭehav siuda cerez neskolyko stran, ŭa uznaŭ, cto ona jiva i o proŭizoxedxem s neŭ i Gansom, eto i ŭesty vse, cevo ŭa dostig.

— Viju, cto jelaniŭe spasti mir veliko.

— Mir? — Ona izognula brovy. — Plevaty ŭa hotela na nevo. Ŭa spasaŭu ne mir, a Bratstvo. Zaŭiŭaŭu ŭevo v meru otpuŭennyh sil i umeniŭa.

— Tolyko v Bratstve ob etom ne podozrevaŭut.
 — I horoxo. Menyxe problem i mne, i im.
 — Myi suŭestvuŭem pocti poltory tyŭsŭaci let. U nas slucalisy raznyŭŭe nepriŭatnosti, no Bratstvo vseŭda vyŭijvalo i ostavalosy na nogah. Ostanetsa i vpredy. Tebe nezacem skladyŭvaty golovu lix radi nepodtverjdennyŭ slov kolduna. Poŭŭehali v Ardenau. Priamo seŭčas. Bratstvo dogovoritsa nascet tebia s Riapano. Gertruda po-mojet. A di Travinno tolyko poraduŭŭetsa informaŭiŭi, kotoraŭa tebe izvestna. Myi zaŭitim tebia.

Kristina grustno rassmeŭalasy:

— Mne otradno znaty, cto tyi do sih por pytaŭŭexsa spasti moŭu golovu, Ludwig. Ŭa byi oceny hotela, ctobyi vse bylo kak dvenadŭaty let nazad, kogda myi plecom k plecu otrajali natisk temnyŭ dux. No mne uje kajetsa, cto naxa ŭunosty ne boleŭe cem mif, kotoryŭ ŭa sama sebe pridumala. A seŭčas vokrug menia realynosty, i ona oceny straxna. Tyi prosto poka ne mojex oŭenity tovo uŭasa, kotoryŭ ispytyŭvaŭu ŭa, ponaty vseŭ seryeznosti problemyi. I soverxaŭŭex tu je samuŭu oxibku, kak togda s tem kartografom.

V golove u menia trevojno zviaknulo.

— Tyi konečno je vse znaŭŭex.

— Znaŭu. Vedy ispravliaty tvoŭi oxibki prixlosy mne.

Ŭa priŭurilsa:

— Znacit, vot kto ubil ŭevo.

Ona daje ne pyitalasy otrŭaty:

— A tyi ostavił mne vyibor, kogda proŭavił jalosty? Tebe nado bylo privezti ŭevo v Bratstvo, a ne otpuskaty na vse cetyre storony. Togda byi Miriam ne prosila menia spasaty situaŭiŭu!

Tepery ponimaŭu, pocemu Gertruda nicevo mne ne rasskazala. Ŭa pokacal golovoŭ:

— Tyi govorila, cto ŭa izmenilsa. Tyi izmenilasy ne menyxe menia. I ŭa sojaleŭu ob etom. Prejnŭaŭa Kristina nikogda byi ne stala ubiŭŭeŭ na pobeguxkah u magistrov.

Ŭee liqo iskazilosy ot obidyi, i ona proxipela:

— Tyi deŭstvitelno tak i ne ponial, cto togda proŭizoxlo?! Iz-za cevo oni stoŭali na uxah?

— Ponial. Ispugalisy novovo messiŭi i tovo, cto on moŭet naucity drugih luđeŭ snimaty grehi s ludskih dux. V perspektive Bratstvo stalo byi nikomu ne nujno.

Ona dvajdy bezzvucno hlopnula v ladoxi:

— Potriasauŭe! Tyi uvidel myiŭ, no ne zametil koxku. Nikto iz teh, kto byl v kurse situaŭiŭi, ne boŭalsa dalekovo buduŭevo. Myi opasalisy nastoŭaŭevo. A ono takovo: kartograf po kakoŭ-to nasmexke sudybyi mog ocŭaty duxi strajeŭ. No on zabiral ne tolyko naxi grehi, no i nax dar. Myi stanovilisy obyčnyimi ludymi, takimi, kak tyŭsŭaci drugih obyŭateleŭ, Ludwig. Lixivxisy dara, myi ne mogli delaty svoŭu rabotu. A tepery tolyko predstavy, cto byi bylo, ŭesli byi ŭevo, k primeru, zahvatil Orden? I ispolyzoval protiv nas. A ŭesli byi kartograf naucil kovo-to i poŭavilosy neskolyko takih luđeŭ? Desiatok? Sotnia? Armiŭa! Myi byli byi unictojenyi, slovno gorod, v kotoryŭ popal celovek, zarajennyŭ ŭustirskim potom.

— I mnogih li strajeŭ Hartvig lixil ih raboty?

— Slava bogu — ni odno.

— Togda prosti, no tvoŭi slova ne boleŭe cem nelepaŭa fantaziŭa.

— Odnakaža fantaziža slujila poslednemu potomku imperatora Konstantina. I kogda Bratstvo ne vernulo žemu kinjal, na kotoryj pretendoval koroly Progangs, v delo vstupil takoj je, kak tvož Hartvig. Četvero magistrov i opomnitsa ne uspeli, kak lixilis svoževo dara. Togda ževo ubili vmeste s korolem, i zavertelasy vsia eta kaxa. Tepery, pomnia o proxlom, Bratstvo ne stalo jdaty nacala epidemiži, a unictojilo bolynovo do ževo požavleniža v gorode. — Ona s vyizovom posmotrela na menia. — Scitažex, cto v Ardenau oxiblisy?

Ža vzdohnul, vstal iz-za stola, tak i ne pritronuvxisy k bokalu vina:

— Ne imežet smysla teriaty vremia na spory. Magistry i uvideli opasnosty. Re-alynužu ili mnimužu, ne mne sudity. No celovek, kotoryj mog sdelaty mir cuty lucxe, mertv. I mne jaly tovo, cto tepery nikogda ne slucitsa.

— Božusy, ža ne smogu tebia poniaty, Ludwig. My stali slixkom raznymi, — s grustju skazala ona. — Kogda ty užezjažex iz goroda?

— žex ne rexil, — cestno otvetil ža.

— Ostanysa. Mne nujna tvoža pomož, i ty žedinstvennyj, komu ža mogu doveriaty zdesy. Obežaj, cto primex vzvexennože rexeniže.

Ža posmotrel v žeže glaza i vopreki svožemu jelanižu otkazaty kivnul...

Propovednik sidel na pervom etaje, v apteke. On diplomaticno ne stal sluxaty nax razgovor s Kristinož i sežcas zanimalsa tem, cto s nenavistju posylal proklatiže za proklatižem na golovu Valytera, kotoryj, ne zamecaža svetlož duxi, negromko besedoval s sedoborodym aptekarem.

— Van Normaženn. — Koldun vstal, zakryivaža mne vyihod. — My ploho nacali. Byty mojet, sežcas samože vremia vse ispravity?

— Ugolyev tebe nado v glaza napihaty, džavolyskože otrodye! — besnovalsa Propovednik.

— Ne dumažu, — holodno prožiznes ža.

— Nu hotia by na vremia. Ctoby ne rasstraživaty cudesnužu Kristinu.

Ža xagnul k nemu navstrecu i skazal tak tiho, ctoby slyxal tolyko on:

— Ža ne veru ni odnomu tvožemu slovu. I ty jiv tolyko potomu, cto ona menia ustanovila. Poetomu s dorogi. Poka ža ne ubil tebia za to, cto ty delal so strajami.

On usmehnulsa, sdelal xag v storonu i, kogda ža uje vyihodil, kriknul mne v spinu:

— Podumaž o tom, cto ža skazal! Adskiže vrata! V odnom iz naxih gorodov. I kogda oni otkrožutsa, poblizosti ne okajetsa angelov, kotoryže steregut pokož celove-cestva na vostokey. My budem predostavleny sami sebe!

Ža pisal byistro, to i delo okunaža pero v cernilyniqu, i Propovednik, uznaxiž osnovnože soderžaniže naxevo s Kristinož razgovora, požinteresovalsa:

— Dlia cevo vse eto?

— Konkretiziruž, — poprosil ža ževo.

— Pisymo. Zacem ono?

— Potomu cto sozdalasy opasnaža situaqiža. I žesli so množ cto-to slucitsa, hoty kto-to doljen byty v kurse tovo, cto zdesy prožishodit.

— Gertruda ne budet scastliva.

Ža podnial na nevo vzglad:

— Nadežusy, ona nicevo ne uznažet. Ne jelažu vputyivaty žeže v eto.

— Togda komu je ty pixex?

— Miriam. Bratstvo doljno byty gotovo k nepriyatnostiam, yesli kliriki rextat sprosity o Kristine i yeshe delah.

On pomolcal, sluxaŷa, kak skripit pero:

— Etot Valyter, on kak bexenaŷa sobaka. Ŷevo nado ubity.

— Priŷatno znaty, cto myi shodimsa vo mneniŷah i ne dumaŷem o bibleŷskih zapovediah. — Ŷa dal cernilam vyisohnuty. — No beda v tom, cto u nevo ŷesty informaqiŷa. O tom je temnom kuzneqe.

— Tyi ne dumal, cto on vret?

— Nascet adskih vrat? Vpolne vozmojno. No odno ne otmeniaŷet drugovo. Po-hoje, on deŷtvitel'no iŷet temnovu mastera. I yesli ne dlia ubiŷtva, to dlia svoŷih qeleŷ. Ili cyih-to ŷex. Kristina uverena, cto oni pocti naxli kuzneqa. Razumno bylo byi nahoditsa riadom s nimi.

— Tvoŷa byivxaŷa naparniqa — sumasxedxaŷa.

— Ona byi ne vviazalasy v etu istoriju, yesli byi ne verila v to, cto govorit.

Ŷa slojil bumagu, ubral yeshe v konvert.

— Kak Kristina lixilasy palyqev?

— Kogda nacala rabotaty odna, — neohotno otvetil ŷa.

— To ŷesty bez tebia?

— Da.

On ponial, cto ŷa ne jelaŷu prodoljaty etu temu:

— Ŷa shodil gl'nanul na mesto, gde ŷakobyi byl angel. Tolpiŷa, kak pered raŷskimi vratami. Soldaty, zevaki, molaŷiŷesia, sviaŷenniki. Vsia eta luvskaŷa massa kricit, gudit, oret, poŷet i ŷedva li ne laŷet. I vse radi odnovo otpecatka bosoŷ nogi, ostavx-egosa na bruscatke.

— I cem je on neobyicen?

— Tem, cto vplavlen v cernyiŷ kameny, a sam oslepitel'no-bel. I govoriat, cto blagouhaŷet jasminom.

— Jasmin v konqe zimyi — eto pohoje na cudo. — Ŷa zapecatal konvert alym surgucom.

— I za pravo prikosnuta gubami k etomu cudu derutsa. A nekotoryŷe prodaŷut svoŷe mesto v oceredi za desiaty dukatov.

— Bylo byi stranno, yesli byi zabyili o najive, — melanholicno proŷiznes ŷa.

Myi, ludi, vseгда naŷdem cto prodaty i cto kupity. Ŷedu, zemli, titulyi, zvaniŷa, sviatyŷe moŷi ili mesto pobl'je k raŷskim vratam.

— Segodnia ŷa vozblagodaril Gospoda, cto umer. Pravo, budy ŷa jiv, certa s dva smog byi dobratsa do relikviŷi i uvidety sviatuŷu Djuliŷu.

Ŷa ubral pisymo za goleniŷe sapoga:

— A eto ŷexo kto?

— Slepaxa devocka, s kotoxŷ govoril angel.

— Cto, uje byla kanonizaqiŷa? — s ironiŷeŷ proŷiznes ŷa, i tak znaŷa otvet.

K liku sviatyh pricisliali ne ranyxe cem cerez piaty let posle smerti pretendenta, i ctobyi dostic stoly vyisokovo zvaniŷa — slov o tom, cto govoril s angelom, nedosta-tocno.

— Konecno net. Prosto tak yeshe nazyivaŷet narod.

— Narod... — Ŷa vyixel na uliqu, takuŷu je xumnuŷu, kak i ranyxe. — V takih voprosah vajno to, cto govorit ne narod, a kniazŷa qerkvi.

Tut on konečno je ne sporil. Vidno, kak i ŷa, vspomnil predyiduŷevo kniazia Lezerberga, prosivxevo, ctoby i Riapano priznali ŷevo matuxku sviatoŷ. Takaŷa blaj stoŷila ŷemu poci semysot tysiac dukatov, a razrazivŷiŷsia skandal privel k smerti desiatka podkuplennyh kardinalov, reformaŷiŷi Qerkvi i poŷavleniŷu protestnyh dvijeniŷ v Vitilyska, trebovavŷih lixity Riapano privileŷiŷ, a vseh Pap priznaty “ne namestnikami Boga na zemle, a vsevo lix prodajnymi sukinymi synami i posledovateliami dŷavolyskih nauk, a takje jadnymi kolcenogimi jabami”.

S teh por Sviatoŷ grad trijdy dumaŷet, prejde cem kovo-libo pricislity hotia by k blajennym, ne govoria uje o sviatyh. Oni trebuŷut dokazatelystv kak minimum dvuh soverxennyh pri jizni cudes, pravednovo suŷestvovaniŷa i xesti monografiŷ s razmyxljeniŷami o religiŷi (ŷesli, konečno, pretendent umel citaty i pisaty).

Kontora “Fabyen Klemen z i synovŷa” raspolagalasy nedaleko ot qerkvi, gde ŷa naxel Kristinu. Malenykiŷ neprimetnyiŷ klerk prinial moŷe pisymo, podslepovato ŷuriasy.

— Obycnaŷa otpravka?

— Otsrocennaŷa, — skazal ŷa. — Otolite ŷevo adresatu, ŷesli ŷa ne zaberu poslaniŷe v teceniŷe sleduŷuxih desiaty dneŷ.

— Eto budet cuty doroe. — On sdelal otmetku v tolstoŷ knige. — Cto-nibudy ŷexex?

— Net, blagodariu.

Na uliqe menia jdal Valyter.

— Dvadqaty piaty klinkov strajeŷ trebuŷetsa dlja odnovo temnovo kinjala. — On skazal eto byistro, prejde cem ŷa rexil, cto s nim sdelaty. — Dlja desiaty trebuŷetsa dvesti piatydesiat.

— ŷa umeŷu scitaty. ŷemu ne hvatit i vseŷ jizni, ctoby sobraty ih.

Koldun, točno ptiqa, sklonil golovu:

— Jizny — veŷx otnositelnaŷa, Ludwig. K primeru, ŷesty te, kto jivet sebe posle smerti i v us ne duŷet. A ŷesty takiŷe, kak ty. Kto mojet uvelicivaty svoŷu jizny hoty do beskonečnosti. Ponimaŷex, na cto ŷa namekaŷu?

— Cto temnyiŷ kuzneq — straj.

— ŷesty u menia takaŷa teoriŷa.

— No nikakih dokazatelystv.

— Nikakih, — priznal on. — Tot, kto sozdaŷet temnoŷe oruŷiŷe, obladaŷet ogromnym terpeniŷem i beskonečnym vremenem.

— Skaji mne, koldun. Skolyko kinjalov u nevo seŷcas?

— Sprosi cto plegce. Semy. Byty mojet, vosemy. I ŷexx odin delaŷetsa. A znacit, vremeni u nas ne tak uj mnogo.

— A otkuda tebe izvestno ob etom?

— ŷa umeŷu sluxaty. ŷa znaŷu luდეŷ. I neluდეŷ. ŷa ponimaŷu ŷevo lucxe, cem qerkovniki, no, k sojaleniŷu, nedostatocno, ctoby skazaty, kto on takoŷ. Eto celovek rabotaŷet uje davno, iz pokoleniŷa v pokoleniŷe sobiraŷa klinki strajeŷ i ostavaŷasy nezametnym v naxem mire.

— On mojet byty i ne odin. Naprimer, qelyiŷ klan. Togda ne stoŷit obraŷaty vnimaniŷa na skazku o bessmertii.

— Da nevajno, skolyko ih — odin, dvoje ili sotnia. Kogda ževo delo budet zakon-ceno, stanet slixkom pozdno. Byity mojet, tyi prožavix blagorazumiye i myi pogov-orim? Priamo sečas?

— Govori, — skazal ya, prislonivxisy k stene doma.

— Horoxo, — legko soglasilsa on, byistro ogliadevxisy i udostoverivxisy, cto nikto ne obražayet na nas vnimaniya. — Ya uznal obo vsem etom davno, kogda žežo byl molodym. Malenykiš sluh, broxennaša fraza na odnom iz balov vedym. Ya zažinteresovalsja, stal raskrucivaty nitocku. Nabludal, rasspraxival. Daje v močem soobščestve informacijy bylo malo, ya dovolystvovalsja lix sluhami i mifami, bolyx-instvo iz kotoryh okazalisj vyidumkoj. No ya ne sdavalsja, nahodil kollekcijoneroj staryh knig, posežal castnyje biblioteki i daje žezdil v Temnolesye.

— Ne lež vodu, koldun. Cuty bolyxe konkretiki.

— Nakonec ya uznal, cto žemu trebujsja kinjaljy strajej. Ne žunqov, a teh, kto uje ne pervyj god sobiraet duxi. I stal nabludaty za vami. Pjaty let mne potreboval-osy, ctobyi poniaty — vaxi umiraet regularno, no v osnovnom molodniak. Te, kto stanovjatsja masterami, pogibaet dovoljno redko, a bessledno iscezaet žežo reje. I pocti vse ih kinjaljy popadaet v Orden i unictojajsja.

— Poka ya ne uznal nicevo novovo.

On hotel otvetity, no uvidel mahara, nesuxevo vedro kraski, i ne otkryval rta, poka celovek ne skrylsja za povorotom.

— Napriagi mozg, straj. Ya govorju o tom, cto žedinственnyj sposob sobraty kin-jaljy, ne vyrezaša vaxu bratiju napravo i nalevo, eto zabiraty te klinki, cto Bratstvo otdaet zakonnikam na unictojenije.

— Nevozmojno, — vozrazil ya. — Naxe orujiye unictojajetsja pri svideteljah.

On rassmejšalsja, zapanibratski hlopnuv menja po plecu:

— Let semj nazad ya byl takim je naživnym, kak tyi, van Normažen. No zatem nacal dumaty. Kto vse eti svideteli? Straji na unictojeniji byvaet krajne redko — vas malo i del polno. Orden lomaet kinjal, kogda riadom predstaviteli vlasti. A tepery podumaš, mnogo li tolstyj burgomistr, zanoscivyj graf ili že dva umežuxij citaty prihodskoj svjažennik ponimaet v kinjalah strajej?

S etimi slovami on dostal iz sumki klinok s sapfirom na rukožati i protianul mne.

— Kopiša, — posle beglovo osmotra skazal ya.

— Verno. No eto opredelit lix opytnyj glaz. Vseh ostalynyh smutit zvezdcatyj sapfir, kotoryj, priznašemsja cestno, ne takaša uj i redkosty.

Ya poter žetiniistyj podborodok:

— Tyi hocex ubediti menja, cto Orden pomagaet temnomu koldunu?

— Orden ili kto-to iz sostojaxih v nem. Naprimer, lucij drug markgrafa Valentina gospodin Aleksandr, horoxo tebe znakomyj po sobytijam v Vione. Ješli zakonniki ne mogut vospolyzovatsja vaximi kinjalami sami, eto ne oznacaet, cto oni ne naždut kuda ih pristrojity.

— I myi vnovy utykašemsja v stenu, koldun. Mož vopros: “Kakaša v etom vyi-goda?” — nikuda ne delsa. Ya ne jalužu zakonnikov, no vse je ne poverju v ih jelanije raspahnuty vrata ada i ustrojity konec dlja vsevo sveta. S kakož stati vyirvaxiješja iz pekla certi ne nacnut im vrediti?

Valyter po-prižatelyski pozdorovalsja s dvumja prohodiJimmy mimo nas strajnikami i lix posle otvetil:

— Glaju, ty1 uje verix, cto vrata, kotory1ye mogut otkryty kinjaly1, ne prosto glupa1a skazka.

— Ne veriu, — otrezal 1a. — No eto vesomy11 kontrargument v tvo1e1 nelepoy istorii.

On ulybnulsa, no glaza 1evo stali zlyimi i razdrajennymi:

— Sporiu na dukat, cto zakonniki ne zna1ut o tom, cto klinki mogut otkryty vrata. Tot, kto splavlja1et kinjaly1 kuznequ, dela1et maly1e pakosti, daje ne podozreva1a o bolyxo1. K primeru, on ne protiv, ctoby1 u Bratstva bylo mnogo raboty1. Kak togda, v Xossi1i. I nade1etsa, cto neskolyko temnyh kinjalov diskreditiru1ut straje1, kotory1e prosto ne spraviatsa s valom temnyh dux. Razve eto ne vy1godno Ordenu? Paniku1u1e1e naseleni1e, nedovolyni1e kniaz1a, novyi1e volynosti, usileni1e, vlasty? Eto odna iz versi1. Druga1a — on banalyno zarabatyiva1et na etom. Liudiam, zna1ex li, nujno zoloto. A nekotorym liudiam 1evo trebu1etsa kak mojno bolyxe. I nakonec, tret1a — Kristina scita1et, cto kuzneq otdal kinjal, ctoby1 proverity 1evo rabotu. 1a ne soglasen s etim. Tot, kto sozda1et tako1e, zna1et, cto vyihodit iz-pod 1evo molota. Po mne, eto byla plata za klinki straje1, kotory1e 1emu nujny1.

— 1a zna1u o dvuh temnyh kinjalah. Odin zabrala u zakonnikov Kristina, drugoy — qerkovy u kuryera, napravlivxegosia v Latku.

On vy1gladel udivlennym:

— Seryezno? V pervyi1 raz sly1xu. U tebia tochni1e svedeni1a?

— Da.

— Kogda eto slucilosy?

— Ne mogu skazaty.

— Vozmojno, 1exo pri jizni gospodina Aleksandra, ljubivxevo gostity u markgrafa, — probormotal tot. — Gde kinjal tepery?

— Unictojen klirikami.

— Tepery mne poniatno, kak oni vyixli na kuzneqa. — On otvernulsa, sobira1asy uhodity. I bros1l cerez pleco: — Kristina prosila peredaty, ctoby1 ty1 prixel cerez paru casov v apteku.

— E1, koldun, — ustanovil 1a 1evo. — Ni odin celovek ne menia1etsa nastolyko byistro. S cevo eto ty1 stal takim lubeznym?

— Lubeznym? — On skrivil ugol rta. — Ty1 menia s kem-to sputal, straj. 1a govoriu s tobo1 lix potomu, cto mne mojet ponadobitsa tvo1a pomo1. Inace nikakih razgovorov by1 ne polucilosy.

— Otvety mne vsevo lix na dva voprosa, a zatem mojex katitsa k certu.

— Vecerom.

— Net. Se1cas.

V 1evo glazah bylo qelo1e more gneva, 1a videl, kak on sjal kulaki, no tut je rasslabilsa i ne1iskrenne ulybnulsa:

— Ladno. Pro1e vse zakoncity se1cas. Valia1.

— Markgraf Valentin sobiral kinjaly1. Dlia kovo?

— Aleksandr i 1evo ne1izvestnyi1e mne druž1a vnuxili markgrafu, cto tot obretet bessmertiy1e. Na samom dele zakonniki prosto ispolzovali 1evo vozmojnosti dlia sbora oruji1a Bratstva. Vtoroy vopros?

— Kinjal, kotory1 ty1 1edva ne ukral v Livette. Dlia cevo nujen on?

— A... — protianul koldun, i bylo vidno, cto žemu nepriřatno vspominaty o tož neudace. — Dlia obmena. Odin kollekqioner jelal sebe takužu igruxku v obmen na bezdeluxku.

— Kakužu bezdeluxku?

Kak nazlo, navstrecu xel žexu odin patruly straji, i Valyter vospolyzovala etim, otodvinuv menia plecom:

— Prihodi k Kristine. Uznažex.

— To žesty ty polucil žeže? Naxel drugož klinok?

— Mne pora, van Normaženn.

Ža dal žemu prožti, potomu cto i tak uje znal, cež kinjal on ispolyzoval i na cto ževo hotel pomeniaty.

— Porajažusy tvožemu terpenižu. Drugož, ne znaža tebia, nazval byi eto slabo-harakternostžu. Nu posle tovo, cto sdelał etot hmyry. — Propovednik posmotrel na menia po-starikovski hitro.

— No tyi menia znažex i... — Ža predostavil žemu zakoncity frazu.

— Tyi obuzdal emoqiži i rexil ne pugaty kryisu, poka ona ne privedet tebia k zernohraniližu.

— Skoreže uj zmežu, poka ta ne pokajet, gde žeže kladka.

Propovednik pogrozil mne palyqem:

— Zmeža mojet i ukusity. A žeže žad opasen. Pomniu, v možež derevne odin pastuh...

— Menia bolyxe interesužet ta vajnaža novosty, kotoraža vsevo minutu nazad zanimala vse tvože voobrajeniže.

— Tebia ona udivit. Znažex, kak zovut kardinala, kotoryž pribyivažet v Kruso, ctobyi provesti torjestvennože bogosluženiže? Tvož staryž drug Urban.

Ža daje ostanovilsa:

— Nepriřatnože izvestiže, žešli cestno. Kardinal Urban v gorode, a riadom Valyter. Kak byi ne slucilosy vtorovo Viona.

— Tot celovek iz Ordena, Aleksandr, mertv.

— I vse ravno mne eto ne nraivitsa.

Ža vyixel na bolyxužu kruglužu pložady, na kotorož letom vo vremia prazdnstva ustraživali znamenityže piatiminutnyže skacki. Sežcas zdesy goreli kostryi i byli razbityi palatki. Palomniki, te scastlivciki, kovo pustili v gorod, jili priamo na uliqe, ojidaža svožež oceredi prikosnutsa gubami k sviatomu sledu.

Vozle odnož iz viazanok hvorosta, vyitianuv nogi, sidelo Pugalo.

— Vot eto vstreca, — probubnil Propovednik. — Ne hocex procitaty žemu notaqižu za to, cto ono razodrало dnevnik burgomistra? Inace v sledužuxiž raz ono ukradet u tebia ispodneže. I spalit na ogne.

— A žešli ne procitaty žemu notaqižu, že sekonomliu qelužu minutu vremeni. Potomu cto itogovyž rezultat budet odin i tot je — ono vse ravno propustit moži slova mimo uxež. K tomu je mne sledužet zaglianuty v apteku.

— Tyi vse ravno nicevo ot nih ne dobyexsa.

— No hotia byi uznažu, kakim obrazom oni hotiat požmaty kuzneqa.

— Takaža je bespoleznaža trata vremeni, kak ubejdaty Pugalo ostavatsa pažinykož.

Ni tot, ni drugož ne zahoteli byity možimi soprovojdajužimi, tak cto že ostavil ih na pložadi sluxaty ludskužu boltovniu.

Apteka okazalasy zakryta, stavni opuženyi, no v okne vtorovo etaja gorel svet. Źa postucal, i mne otkryl sedoborodnyj aptekary.

— A, gospodin straj. Myj uje dumali, vyj ne pridete. — On blagosklonno kivnul, vpuskaŹa menia.

Starik vyigladel nervnym i napriajennym. Za vseŹ etoŹ lubeznostŹu skryivalsa kakoŹ-to suŹetlivyŹ strah. Eto nicuty ne vnuxilo mne doveriŹa.

— Ludwig! Horoxo, cto tyj vernulsa! — Kristina stoŹala na lestnice i ulybalasy, ne skryivaŹa, cto rada menia videty. — Idem, Źa tebia poznamkamlu s ostalynymi.

V komnatah, kotoryŹe ona snimala, goreli sveci. Dva stola okazalisj sdvinutyj, i za nimi razmestilisj ljudi. Kogda Źa voxel, na mne sosredotocilosj vnimaniŹe vseh prisutstvuŹuxih.

— Pozvolite poznamkomy vas s gospodinom van NormaŹennom, družja, — obratilasj Kristina k cetveryim neznakomcam. — On — straj, kak i Źa. Odin iz lucxih v moŹem pokoleniŹi. A eto ljudi, kotoryŹe, kak i myj s Valyterom, jelaŹut raz i navsegda pokoncicy s temnym kuzneqom.

QelaŹa kompaniŹa sumasxedxih mectateleŹ, jelaŹuxih spasti mir.

— Metr Filipp, — predstavila ona aptekaria. — On zanimajetsa alhimiŹeŹ i byl nastolyko lubezen, cto okazal nam gostepriŹimstvo.

Starik suŹetlivo poklonilsa i, pluhnuvxisy na stul, stal pomexivaty lojeckoŹ v stakane s kakim-to varevom, to i delo gromko zviakaŹa o tonkuŹu stekliannuŹu stenku.

— Adily aly Djuma — predstavately Lavenduzzskovo soŹuza v svoŹih zemliah.

Tiurban na britoŹ golove delal toŹevo hagjita pohojim na strannyŹ lesnoŹ grib. Glaza byli podvedenyj surymoŹ.

— On okazal nam neoqenimuŹu uslugu.

— Vyj priukraxivaŹete moŹi dostijeniŹa, baŹan[40] Kristina. — On ulybnulsa, i Źa uvidel, cto dvuh qentralnyh verhnih zubov u nevo net. — Źa vsevo lix skromnyŹ sluga pustynnyh mudreqov, i ih prikazyj priveli menia siuda.

— Cezare Motto. Kondotyer.

VysokiŹ i plecistyŹ celovek s Źetinitym podborodkom i gustymi, cuty ryjevatymi broviami neohotno pripodnial dva palyqa v privetstvennom jeste naŹemnikov Kavarzere. Źa ne znal, cto on zdesy delaŹet, no soldat udaci kazalsja takim je lixnim, kak cert, zaglianuvxiŹ na voskresnuŹu messu.

— I oteq Gotthod, kanonik sobora SviatoŹ MariŹi v Braselovette.

BorodatyŹ tolstiak v černoŹ riase, krugloliqŹ, s ospinami na Źekah i lbu, pripodnialsja nad stulom:

— Master.

— S cevo mne nacaty rasskaz, Ludwig? — Valyter sidel na podokonnike, na rukah u nevo dremala toŹaŹa piatnistaŹa koxka. Liko kolduna uje zajilo, slovno Źa i ne kasalsja Źevo svoŹimi kulakami.

— Nacni s tovo, zacem Źa zdesy. — Źa proŹignoriroval stul, vstav tak, ctobyj videty ih vseh. RazumeŹetsa, eto ne ostalosj nezamecennym, no nikto, krome usmehnuvx-egosja kondotyera, ne podal vida.

— Delo ne v tom, cto tyj straj... — Koldun ne otryival vzgłada ot koxki.

— Sam Gospody posylaŹet vas nam, — vajno kivnul oteq Gotthod. — Ne inace eto Źevo jelaniŹe.

— Nam deŷtvitel'no nujna tvoŷa pomoŷ, Ludwig, — podhvatila Kristina. — My s Valyterom segodnja pogovorili i poniali, cto, ŷesli ty budex s nami, vse proŷdet legko i ne budet nikakoŷ krovi.

— ŷa, pojaluŷ, nacnu s samovo nacala. — Koldun posmotrel na Kristinu, i ta obodriaŷuŷe kivnula. — Dnem ty zadaval vopros, zacem mne byl nujen kinjal tvoŷevo druga...

— Natana, — podskazala straj.

— Tvoŷevo druga Natana. Predyistoriŷa takova. Dostopoctimyŷ Adily aly Djuma, blagodaria svoŷim sviaziam v trgovle, mnogoŷe slyixit. Daje to, cto pytaŷutsa skryity ot ŷevo uŷeŷ. Do nevo doxel sluh o tom, cto v Velikoŷ pustyne lovkiŷe ludi otyiskali dva cernyh kamnia i privezli na nax kontinent.

— Rec o glazah serafima?

— Verno, van Normaŷenn. Ih dostavili po osobomu zakazu. Etot kameny oceny redok i ŷavliaŷetsa obiazatelynym materialom dlia izgotovleniŷa temnovu klinka. I trebuŷetsa kuznequ.

On sdelal znacitel'nyu pauzu, no, ne dojdavxisy nikakih kommentariŷev ot menia, prodoljil:

— Nam prixlosy pobyvaty v xestnadqati portah, prejde cem udalosy napasty na sled prodavqa. I ŷeŷo neskolyko mesiaŷev, ctoby uznaty o pokupatele. On priobrel oba glaza serafima, tak kak sobiraŷet mineraly — u nevo dovol'no obxirnaŷa kollekciŷa, kak ŷa slyixal. My popytalisy vykupity hotia by odin kameny, no bogacu ne nujny denygi.

— Popytalisy ukrasty, — prodoljila Kristina. — No eto okazalosy ne tak-to prosto. My daje ne smogli uznaty, gde on ih hranit.

— Tvoŷa reputaciŷa pod ugrozoŷ, koldun, — s usmexkoŷ skazal ŷa Valyteru. — Neujeli ty ne isproboval samyŷ vernyŷ sposob merzavqev — nasiliŷe?

— Povery, mne oceny hotelosy. — On vernul usmexku. — No u nevo mnogo druŷeŷ. I eto izvestnyŷ celovek. ŷevo isceznoveniŷe, ne govoria uje o smerti, vzbudorajilo by vlasti. A ŷa v posledneŷe vremia i tak privlek slixkom mnogo nezdorovovo vnimaniŷa k poŷiskam temnovu kuzneqa.

— Na samom dele eto ŷa otgovoril ŷevo ot pospexnyh deŷtviŷ. — Aptekary nervno sqepil palyqi. — Nasiliŷe — ne vyihod. Osobenno ŷesli ono mojet priversti k ŷeŷo bolyxomu nasiliŷu i provalu vajnoŷ missiŷi. Da i so smertŷu kollekcionera my by ne naxli taŷnik. Poetomu rexili deŷt'vovaty inace. Adily vystupil kak predstavately drugovo ljubitelja mineralov, predlojil, razumeŷetsa, denygi. Zatem obmen. Uzna, cevo hocet bur... tot celovek.

— I cto ŷemu nujno? — sprosil ŷa, hotia zna otvet.

— Kinjal straja. ŷevo interesoval zvezdcatyŷ sapfir v neobyicnom ispolneniŷi. Za takuŷu relikviŷu on gotov byl ustupity odin iz dvuh svoŷih kamneŷ.

— Ty v kurse slucivxegosia? — poŷinteresovals ŷa u Kristiny.

— Net. V Livette menia ne bylo. ŷa by ne dala ŷemu vziaty kinjal Natana, ty je znaŷex.

ŷesli cestno, ŷa uje ne zna, kto ona i na cto sposobna radi tovo, ctoby poŷmaty temnovu mastera.

— I kak je vy postupili, kogda u tvoŷevo druga nicevo ne polucilosy i klinok vernulsa k zakonnomu vladelyqu?

— Ÿa izgotovil poddelku, — ojivilsa Filipp. — OtmennaŸa veŸ, nastoŸaŸiŸ zvezdcatyŸ sapfir, i staly podhodiaŸaŸa. Mojno obmanuty pocti vseh, no ne nastoŸaŸevo znatoka.

— On provozilsa do dekabria, myi poteriali pocti xesty mesiaŸev. — Cezare prenebrejitelnyim Ÿelckom otpravil cerez stol nevidimuŸu sorinku. — A v itoge kollekcioner podnial nas na smeh. Obmanuty Ÿevo ne udalocy.

— I?.. — podstegnul Ÿa ih.

GlubokaŸa tixina razlilasy po pomeŸeniŸu, vse tepery smotreli na Kristinu, kak byi odstraniaŸasy ot tovo, cto slucilosy dalyxe.

— Ÿa otdala Ÿemu svoŸ kinjal! — nabraŸ vozduha v grudy, vyipalila ona.

Mne prihodilosy igraty, i Ÿa ne byl uveren, cto akter iz menia horoxiŸ.

— Cto?!

— Mne prixlosy, Ludwig.

Ÿa s kamennym liqom pomolcal, vidia, cto ona to krasneŸet, to bledneŸet, i spokoŸno proŸiznes:

— Ÿa hocu Ÿevo uvidety.

Liqo u Kristiny stalo rasteriannyim:

— Tyi o kinjale? Ÿa je govoriu...

— K certu tvoŸ kinjal, Kristina. Raz on tebe ne nujen i tyi rasstalasy s nim dobrovolyno, Ÿa ne tot celovek, kotoryiŸ budet ubejdaty tebia v tvoŸeŸ gluposti! — rezko otvetil Ÿa, i moŸi slova byli dlia neŸe kak poŸecina. — Pokajite mne kameny, radi kotorovo vyi ustroŸili vse eto.

— Em... — Filipp poter perenosiqu. — PonimaŸete, u nas Ÿevo net. I kak byi... Ÿa polagaŸu, cto uje i ne budet. Gospodin Cezare nedelu nazad vernulsa s plohimy novostiami. Kollekcijoner mertv, kamni tak i ne naŸdenyi. V delo vmexalasy inkviziciŸa, i myi ne mojem seŸcas vernuty daje oruŸiŸe Kristiny. Ne znaŸem, gde ono.

— A Ÿa govoril, cto klinok nado meniaty na kameny srazu. — Kondotyer qedil slova zlo. — Vyi je poxli na povodu u etoŸ svoloci. MirolubiŸe, ne nado nasiliŸa, ne stoŸit privlekaty k sebe dopolnitelnoŸe vnimaniŸe...

— Posle tovo kak myi pyitalisy podsunuty Ÿemu poddelku, on perestal nam doveriaty, — vinovato razvel rukami aptekary. — On potreboval pereslaty Ÿemu kinjal cerez "Fabyen Klemenz i synovŸa".

— No obmanul vas i ne peredal glaz seraŸima?

— Net, — gluho otvetila Kristina. — Valyter ne hotel polyzovatsa posrednikami. Myi rexili zabraty kameny licno, no ne uspeli.

— V itoge u vas net ni kur, ni lisyi, — otvetil Ÿa staroŸ pogovorkoŸ.

Na Kristinu bylo jalko smotrety, tepery ona vyigladela nastolyko podavlennoŸ, cto Ÿa s trudom poborol v sebe jelaniŸe otkryty visevŸu cerez pleco sumku i vernuty ŸeŸe oruŸiŸe. No Ÿa sderjalsa. Ne seŸcas. I ne pri etih ludiakh.

— Obrazno govorila, vyi soverxenno pravyi, — podtverdil Filipp.

— Ÿesli vyi nadeŸetesy, cto tepery Ÿa dam vam svoŸ kinjal, ctobyi vyi Ÿevo poteriali tak je bezdarno, kak i ŸeŸe klinok, to obraŸaŸetesy ne po adresu.

— Gospody s vami! — vsplesnul rukami oteq Gotthod. — Nicevo podobново! Vam ne nado budet s nim rasstavatsa. Ÿesli cestno, to on nam sovsem ne nujen. Ne hotite vse je prisesty?

— Net. Tak cto je vam nujno?

— Odna veŕ, kojaŕa prinadlejit tebe. — Koldun ostarojno opustil koxku na podokonnik, podoxel k Kristine, poloŕil ruku ŕeŕ na pleco, i mne ne ponravilsa etot jest — sobstvennika, zaŕavlaŕuŕevo prava na svoŕu veŕ. — Kolyqo, kojaŕe tebe podaril ŕepiskop Urban, posle tovo kak tyŕ spas ŕemu jizny v Vione. Ono ŕeŕo u tebia?

Neojidannyŕ povorot. Priznatsa, ŕa ne byl gotov k takomu voprosu.

— Ne privyik taskaty s soboŕ goru bezdeluxeŕ.

— No tyŕ i ne prodal ŕevo. — Kristina ne spraxivala, utverjdala. — Tyŕ slixkom umen, ctobyŕ razbrasyivatsa podobnymiŕ podarkami i ostavliaty ih v lombarde. Uv-erena, cto kak vseŕda hranix na depozite v “Fabyen Klemenŕ”, ctobyŕ vziaty v luŕboŕ moment.

Ona slixkom horoxo znala moŕi privyicki, i seŕcas menia eto ne radovalo.

— Podrobneŕe, Krista. ŕesli vam nuŕno kolyqo klirika, ŕa hocu znaty dlia cevo. Vax kuzneŕ kluŕet na lubuŕu pobriakuxku?

Valyter pokacal golovoŕ:

— Vse gorazdo slojneŕe i proŕe. Tot slucaŕ v Vione imel nekotoryŕe predposylki. Aleksandr i markgraf Valentin hoteli izbavitsa ot kardinala, točneŕe togda ŕeŕo ŕepiskopa, po neskolykim pricinam. Razumeŕetsa, vse videli lix politiceskiŕe — on mexal razvernutsa Ordenu v knajestve i ne daval jizni markgrafu, oblicaŕa ŕevo prestupleniŕa. No bylo ŕeŕo odno “no”. ŕa o nem uznal pozje, primerno za nedelu do tovo, kak tyŕ prikoncil ŕevo milosty v Latke. On mne sam priznalsa, cto Aleksandr jajdal polucity cernyŕ kameny ŕepiskopa. Mol, tot ŕemu nuŕen ne menyxe, cem kinjalyŕ strajeŕ, i horoxo byŕ etu xtuku privezti v Latku, kak tolyko poŕavitsa takaŕa vozmoŕnosti.

— Hm... — ŕa gliadel na nevo ispodlobŕa. — U ŕevo vyisokopreosvjaŕenstva imeŕetsa glaz seraŕima?

— Imenno. ŕa posluxeŕ veter, i tot dones do menia interesnyŕe sluhi. Celady, kak tyŕ znaŕex, redko hranit taŕnyŕ. U kardinala ŕesty mineral, kotoryŕ on nosit na xeŕe, riadom s raspiatiŕem. Kameny plohoŕ i zloŕ. Urban vrode kak dal obet mnogo let nazad, i eto ŕevo krest, kotoryŕ on taŕit vo slavu Gospoda, istiazaŕa svoŕu ploty takim obrazom.

— U glaza seraŕima ŕesty podobnyŕe svoŕstva?

— Myŕ tolkom ne uverenŕ, — otvetil aptekary. — Traktatyŕ govoriat raznoŕe, v al-himiŕi kameny scitaŕetsa temnym i sposobnym prinosity vred celoveku nestoŕkomu. U hagjitov na seŕ scet voobŕe mnojestvo legend.

— Oni razniatsa, — ulyibnuls britogolovyŕ torgoveŕ. — Pustynnyŕe starŕi, da prodliatsa ih goda vecno, nazyivaŕut ŕevo ubiŕqeŕ sveta. I skazok o nem deŕstvite-lyno mnogo. Vse kak odna s plohim konqom. Ne skaju, skolyko v nih pravdyŕ, no moŕ narod staraŕetsa ne derjaty takiŕe veŕi podolgu, osobenno blizko k domu.

— Predpocitaŕet sbagrivaty ih nam za kucu florinov, — poddel ŕevo Cezare, i hagjit ulyibnuls, no, sudia po ŕevo liqu, isklucitelyno iz veŕlivosti.

— I raz ne polucilosy s kollekcionerom, vyŕ rexili pozaŕimstvovaty mineral u kar-dinala. Vmesto tovo ctobyŕ vziaty lopatu i otpravitsa v bezvodnuŕu pustyniu. Po mne — posledniŕ variant byl byŕ gorazdo boleŕe razumen. V plane vyijivaniŕa.

— ŕa ponimaŕu vaxu ironiŕu, gospodin van Normaŕenn. Myŕ priacemsa ot Qerkvi, znaŕem, na cto ona sposobna. A tut sami lezem v volcŕu pasty. No myŕ obiazany. Vo imia luŕdeŕ i vo blago vsevo mira, — pospexno utocnil aptekary.

— Razumejšetsa, — ehom otkliknulsja ŷa. — A kolyqo vam trebujšetsa...
 — Ctobyj podobratsa k Urbanu. Eto propusk, Ludwig. Prosto otdaŷ nam ŷevo. Tebe nezacem ucastvovaty v ostalynom.

ŷa potianulsja:

— Vyj, lubeznyjŷe gospoda, konecno, bolyxiŷe fantazeryj, no, kak mne kajetsa, ne idiotyj. I ne stanete ubivaty kardinala. Klirikov takovo ranga ubivaŷut lix drugiŷe kliriki, no ne prostyjŷe smertnyjŷe vrobe nas.

— Nikto ne govorit ob ubijŷtve. Daŷ mne vozmoŷnosti podobratsa k nemu, vse ostalynoŷe — delo tehniki. — Valyter nehoroxo ulybnulsja.

ŷa znal, kak nekotoryjŷe koldunyj umeŷut usyiplaty, rasseŷivaty vnimaniŷe ili pritormajivaty vremja. Videl, cto prodelyivaŷet Gertruda.

— Nu tak i sdelaj vse sam, — pojal ŷa plecami. — Dlja etovo ne obiazatelyno kolyqo.

— U kardinala seryeznaŷa ohrana. Qerkovniki s magiŷeŷ. So vsemi ŷa prosto ne spravlyusy. — On legko raspisalsja v svoeŷ bespomoxnosti.

— A kogda u tebia budet pobriakuxka, oni cto? Rastvorjatsja v vozduhe, cto li?

— Qerkovniki budut meneŷe bditelnyj. ŷa smogu podobratsa blizko, ogluxity ih. Bez propuska, izdali, eto nevozmoŷno.

— Kak tyj obŷasnix, otkuda ono u tebia?

— Ne budu obŷasnjaty. Myj planiruyem vse provernuty vo vremja torjestvennovo bogoslujeniŷa. ŷesli i budet proverka, to ne nastolyko seryeznaŷa. A potom, uveren, im stanet ne do nas.

Cezare zarjal, i Filipp, podderjivaŷa naŷemnika, ulybnulsja.

— ŷesty pricina dlja smeŷa? — nahmurilsja ŷa.

— Nebolyxaŷa. — Aptekary ponizil golos. — Myj s Valyterom pridumali i osuŷestvili grandioznuŷu aferu, sociniv, cto angel snizoxel v etot gorod.

— I proxlo, cert menja deri! — hlopnul ladonŷu po stolu kondotyer. — Slucilosy cudo!

— Svjatotatqi, — so smireniŷem pokacal golovoŷ kanonik. — Nadeŷusy, Gospody poŷmet, cto ne radi zla myj eto sdelali, i prostit nas.

— To ŷesty ludi, cto sidjat na uliqah i pytaŷutsja popasty v gorod, proxli sotni lig radi nesuŷestvuŷuŷevo cuda? Da, smexno. Kak vyj eto ustroŷili?

Valyter skromno razvel rukami:

— Nemново neŷtralynoŷ magiŷi, kotoruŷu ne srazu opredeljat kliriki, nemnogo alhimiceskih smeseŷ Filippa, odin slepoŷ rebenok i umeniŷe rasprostranijaty sluhi. Vot reŷept bojestvennovo cuda v naxi dni.

— Vyj zateŷali eto, ctobyj vyimanyj Urbana, tak kak Kruso pod ŷevo pokrovitelystvom, i on ne mog proŷignorirovaty takoŷe sobytijŷe i ne priŷehaty siuda.

— Tyj pravilyno ponimaŷex.

Da cto uj tut ponimaty? I idiotu ŷasno.

— Znacit, vyj vse splanirovali davno. ŷexo do tovo, kak ponjali, cto s kollekcionera kameny ne polucity.

— Rezervnyjŷ variant. Odno rovnym scetom ne mexalo drugomu, i, kak vidix, ŷa okazalsja prav. ŷesli byj tyj ne poŷavilsja, myj spravilisj byj bez tebia. Prosto vse stalo byj gorazdo slojneŷe. Kogda nacnetsja bogoslujeniŷe, lucxiŷe mesta budut

otdanyj pocetnym jiteljam goroda i blagorodnym, ostalynym pridetsa dovolystvo-vatsa liqezreniŭem cujih spin — kardinalyskaŭa ohrana ne imeŭet privyicki puskaty kovo ni popadia. Persteny — moŭ propusk na samyŭŭ verh. Celoveku s koldovskim darom tiajelo prohodity cerez stroŭ klirikov, v otliciŭe ot obyicnoŭ straji. A tvoŭe kolyqo mne v etom pomojet. I kogda ŭa zaberu kameny, to razveŭu volxebstvo — sled angela v kamne isceznet, i sviatoxam, pravo, ŭeŭo dolgo budet cem zaniatsa. Poka oni hvatiatsa propaji, myj budem uje daleko.

S tolku on menia ne sbil. ŭa videl, on nedogovarivaŭet, i znal, cto imenno. Propaja “cuda”, byty mojet, na kakoŭe-to vremja otodvinet obnaruŭeniŭe vnezapново isceznoveniŭa kamnia kardinala, no i tolyko. Vse ravno nacnut iskaty i ryty. Ibo sviaŭenniki ne nastolyko kretinyj, ctoby ne pocuvstvovaty ostatki cujoŭ magiŭi. A znacit, imeŭetsa lix odin sposob zamesti sledy — ubity vseh pricastnyh.

Teh, kto propustit ŭevo k kardinalu. Teh, kto uvidit ŭevo. Nu i menia zaodno.

ŭa znal, cto Valyter opasen, no ne dumal, cto nastolyko. ŭevo hladnokroviŭe, besstydstvo i umeniŭe manipulirovaty ludymy byli potriasauŭimi. Imenno seŭcas ŭa okoncateljno utverdilsa v mysli, cto kolduna sleduŭet ubity srazu, kak tolyko predstavitsa takaŭa vozmojnosty, nevajno, kakiŭe qeli on presleduŭet. Etot celovek proŭdet po golovam i unictojit vseh.

On vedet svoŭu igru, no vmexivaŭet v neŭe Bratstvo. ņesli ŭa pomogu ŭemu, ŭesli u nevo vse polucitsa, kliriki budut zlyj. Da net. Cto tam! Oni budut v ŭarosti. I poŭdut po lojnomu sledu, kotoryŭŭ privedet ih v Ardenau.

No skazal ŭa sovsem inoŭe:

— ņa pomogu vam.

ņa uvidel, kak oni ojivilisy. Vse, krome Kristinyj, v glazah kodoroŭ citalosy som-neniŭe.

— Na neskolykih usloviŭah.

— Nazovi ih, — predlojila moŭa byŭvxaŭa naparniqa.

— ņesli on hocet polucity kolyqo, to pusty vernet to, cto snial s moŭevo palyqa v Latke.

Valyter pokacal golovoŭ:

— Izvini, van Normaŭenn, no eto nevozmojno. ņa srazu je ŭevo unictojil — rabota vedymyj, i ono moglo navesti ŭeŭe na nas. Viŭu, cto seŭcas u tebia takoŭe je. Byty mojet, ŭa kak-to mogu kompensirovaty tvoŭu poteriu?

Da. Raspahnuty okno i siganuty golovoŭ vniz.

— Zabudem. — Skrepia serdqe ŭa otkazalsa ot svoŭeŭ mectyj. — Daleŭe. ņa idu s toboŭ.

— Zacem tebe riskovaty?

Ctoby tyj ne ubil menia srazu posle tovo, kak vozymex jelaŭemoŭe.

— Potomu cto, ŭesli kto-to iz vas predstavitsa mnoŭ, ŭa ne sobiraŭusy potom rash-lebyŭvaty ŭevo oxibki.

— Cto-nibudy ŭeŭe?

— Nikakoŭ krovi.

— Nu, razumeŭetsa. — On skazal eto tak cestno, cto daje ŭa byj poveril ŭemu, ŭesli byj ne znal kolduna slixkom horoxo i ne pobyvaj v zastenkah zamka Latka.

— Togda net problem. Cas pozdniŭ, gospoda. S vaxevo pozvoleniŭa, ŭa otpravlusy domoŭ.

— Ty ľ legko soglasilsa, van Normaŷenn. ŷa dumaľ, pridetsa ubejdaty tebia do utra. ŷa zametil legkuŷu usmexku kondotyera. Interesno, kak oni planirovali menia ubejdaty?

— Ty ľ mne vse ŷeŷo ne nraivsxa, koldun. Kak i vse, cto proŷishodit. No ŷa eto delaŷu toľyko radi neŷe. Zapomni eto.

— Vesomyiŷ argument, — kivnul on. — I ŷa v nevo veriu. Uvidimsa zavtra, van Normaŷenn.

— ŷa provoju, — vyizvalasy Kristina.

My ľ vmeste spustilisy na pervyiŷ etaj i, ne sgovarivaŷasy, vyixli na uliqu.

— ŷeŷo ne pozdno uŷehaty. Priamo seŷcas, — vnovy predlojil ŷa.

Ona izbegala smotrety na menia i otriqatelyno pokacala golovoŷ:

— ŷa poterjala svoŷ kinjal. I cto samoŷe ujasnoŷe — nicuty ne jaleŷu. ŷa bolyxe ne straj, Ludwig. Mne nekuda vozvraŷatsa.

— Propaja oruŷiŷa ne lixaŷet tebia dara. Daje bez nevo ty ľ — straj.

Ona neojidanno prislonilasy lbom k moŷeŷ grudi:

— ŷa ustala, Sineglazyiŷ. Ustala byty strajem, ustala opravdyivaty ojidaniŷa Miriam, ustala spasaty Bratstvo, otcityivatsa pered magistrami, vrajdovaty s zakonnikami i vyicyŷaty vse te gory deryma, cto ostavliaŷut ľudi posle svoŷeŷ smerti, ne jelaŷa otpravliatsa v cistilixe. Vse moŷe suŷestvovaniŷe, skolyko ŷa sebia pomniu, posviaŷeno imenno etomu. Znaŷex, cevo ŷa hocu? Pokoŷa. Sbejaty daleko-daleko, tuda, gde net temnyh dux i ľudeŷ s proklatiŷem dara, magiŷi, i ostavity vse za spinoŷ, jity svoŷeŷ malenkyoŷ jiznŷu, pisaty muzyku i rastity deteŷ. No samoŷe straxnoŷe v etom to, cto moŷi jelaniŷa nicevo ne znacat. V menia vbili to je samoŷe, cto i v tebia, — spasaty ľudeŷ i zaŷixaty Bratstvo. Temnyiŷ kuzneq — samoŷe opasnoŷe, s cem my ľ stalkivalisy. ŷa obiazana razobratsa s nim.

Byľo obidno, cto my ľ ponimaŷem zaŷitu Bratstva soverxenno po-raznomu. Ona namerena postavity ŷevo, ctoby ľ potom pyitatsa spasti to, cto uje budet unictojeno. ŷa gotov predaty ŷeŷe nadejdy ľ, ctoby ľ xkola v Ardenau suŷestvovala i dalyxe.

— Cto je. Eto tvoŷ vyibor, — s sojaleniŷem skazal ŷa ŷeŷ.

— Postoŷ! — Ona shvatila menia za ruku. — Tebe ne obiazatelyno ucastvovaty. Pravda. Prosto daŷ nam kolyqo i uhodi. My ľ cto-nibudy pridumaŷem.

— ŷa doljen cto-to ŷeŷo znaty?

Ona sdelala xag nazad:

— Mogu govority toľyko za sebia. Ne ponimaŷu, kak pri ogromnom steceniŷi naroda i klirikah mojno ukrasty veŷ u kardinala... I boŷusy za tvoŷu jizny. Vozmojno, ŷa oxibaŷusy, no skazaty ob etom — pravilyno, i ty ľ doljen byty v kurse moŷih razmyxleniŷ.

— Do zavtra, Krista. Budy ostorojna s nimi.

Ona ulyibnulasy:

— Eto im sleduŷet byty ostorojnymi.

I vernulasy obratno v apteku.

Vstrecaty kardinala Urbana ŷa planiroval ne vyibiraŷasy iz doma. Okna moŷih komnat vyihodili na qentralynuŷu gorodskuŷu uliqu, po kotorym doljna proŷehaty torjestvennaŷa proqessiŷa, tak cto ŷa byl obespecen neplohim zritelyskim mestom.

Pugalu toje bylo interesno pogľadety. Ono torcalo zdesy s samovo utra, vprocem, ne bez dela. Vcera vecerom oduxevlennyiŷ sper v kakoŷ-to lavke derevian-

nužu marionetku, za čto žemu prixlosy vyisluxaty notaqižu ot Propovednika, tak kak “kakož-to rebenok tepery lixilsa radosti”. Po mne, kakož-to rebenok izbejal nocnyh koxmarov, kukla vyigladela cudovižno — grotesknaža kopiža celoveka s cuty vyitjanutož golovož, xirocennymi rukami i bockoobraznož grudžu. Raskraxena ona okazalasy nicuty ne meneže bezdarno, cem vyirezana: glaza raznož veliciny, gubki bantikom, soloma vmesto volos.

Pugalo prožavilo tvorceskužu jilku, cuty podpraviv vse, čto nujno, serpom. V itoge igruxka obrela harakternužu i znakomužu zlovežužu uhmyločku.

— Prelestno, — oqenil Propovednik. — Tepery mojex priviazaty k než verevocki i korcicy kuklovoda iz Litaviži.

Pugalo dežstviteljno priviazalo verevocku, no lix odnu, i za xežu. Zatem izvleklo iz karmana mundira klocok atlasnož tkani, igolki, nitki i za polcasa svarganilo odejonku. Ono razve čto ne nasvistivalo ot udovolystviža, naslajdažasy rukodeližem. Kogda vse bylo gotovo i kukla povisla pod potolkom, Propovednik ostorojno izrek:

— Sviatož Vitt i vse ževo plaski! Mne odnomu kajetsa, čto eta xtuka pohoja na kardinala? Ono tepery vyisunet žeže v okno i budet mahaty pri vsež cestnož kompaniži?

Na stoly slojnyž vopros u menia otveta ne naxlosy. I Propovednik vnes ocerednože predlojeniže:

— K čemu vsia eta sužeta, Ludwig? V tvožež sumke qelyh dva proklatyih kamnia. Na kož cert nagrevaty kardinala na žežo odin?

— Nu, “nagrety” ževo vyisokopreosvjaženstvo žežo nado sumety. Vprocem, že ne nedooqenivažu sily Valytera. On mojet provernuty necto podobnože.

Propovednik skorcil minu, stav pohojim na zamorskužu obežanku:

— Ty sam sebe protivorecix, Ludwig. To “ne sumežet”, to “mojet”. Pocemu byi tebe vse-taki ne otdaty im to, čto u tebia žeesty, i ne vputyivatsa v seryezniže neprižatnosti? V Riapano jivut opasnyiže ludi. Stožit li perebegaty im dorogu?

— A tyi zadumyivalsa, čto slucitsa, kogda zagovoržiki polucat kamni?

On razvel rukami:

— Ža ne znažu.

— V tom-to i beda. Byity mojet, oni uberut menia kak lixnevo svidetelia, byity mojet, Kristinu. Ža horoxo uspel uznaty kolduna. Otdavaty v ževo ruki to, čto on hocet, — opasno. Potianu vremia.

Sтарыž pelikan rassežanno vyiter krovy so xeki, otcevo ta ne stala boleže cistož:

— Eto neskolyko ne po zakonam Bojyim, i tebe, navernože, stranno slyixaty podobnože ot menia, no, žešli on tak opasen, pocemu byi prosto vse ne zaverxity? Vzjaty pistolet i raznesti žemu golovu? Hotia byi za to, čto iz-za nevo tyi provel v podzemnož kamere paru mesiaqev i žeđva ne otdal Bogu duxu.

— Voobxe-to otdal, i, žešli byi ne Sofiža, že byi s tobož sežcas ne razgovarival, — napomnil že žemu. — Ža dumal nad etim, no menia ostanavlivažet to, čto u nevo žeesty qennože znaniže o temnom kuzneqe. Stoly vajnyiže svedeniža mogut byity poleznyi dlia Bratstva, a pulia, drug Propovednik, raz i navsegda postavit tocku. Ot trupa oceny tjaželo čto-nibudy uznaty.

— Da jivym-to on toje tebe mnogo ne rasskajet.

— Posmotrim. Ža dumažu o tom, čto byi slucilosy, žešli byi Valyter polucil glaz serafima? Otdal mineral kuznequ? Vyimanil ževo i ubil, kak on govorit? Ili je poz-

nakomilsa i popyitalsa ispolyzovaty mastera v svoýih qeliah? No samyý glavnyý vo-
pros, kotoryý ne daýet mne pokoýa, Propovednik, kak on sviajetsa s etim neulovimym
neýizvestnym celovekom?

Tot aj podskocil:

— Ty1 namekaýex, cto on znaýet, kuda sleduyet otravity vestocku, ctoby1 kuzneg
naznacic vstrecu!

— Imenno.

— I hocex vyisledity ýevo sviazново.

— “Sviazново”? Propovednik, gde ty1 uslyxal eto slovo?

— V bordeliah, — nebrejno mahnul on. — Tam xpionov ne menyxe, cem xluh.
Vo vsiakom slucaýe, v nekotoryh. Poroý takiýe razgovory vedutsa, cto ýa jaleýu o
svoýeý smerti i o tom, cto nekomu prodaty cujiýe taýny. Da i grehovno eto. Tak
nascet istoriýi s Urbanom. Kak ýa ponimaýu, u tebia ýesty plan?

— Ýevo nametki. — Ýa posmotrel na kuklu, medlenno krutiaýusya pod po-
tolkom.

— Nu ýasno. Iz tebia slova ne vyjmx. Ty1 huje xpiona. Oni hotia by1 boltaýut.

Ýa rassmeýalsa.

— A Kristina? S neý-to kak? Ýa cto-to ne viju, ctoby1 ty1 spexil vernuty ýeý
propaju.

— Ona rasstalasy s kinjalom po dobroý vole. Dumaýu, cto projivet bez nevo ýeýo
kakoýe-to vremia. Do teh por poka vse ne koncitsa. Inace, boýusy, vnovy pojertvuýet
im radi neponiatnyh vyisxih qeleý, i riadom uje ne okajetsa menia dlia tovo, ctoby1
vernuty ýevo.

— Razumno, hotia i neskolyko jestoko... O! Kajetsa, nacinaýetsa!

Ýa raspahnul okno, tak kak toje uslyxal truby1 gornistov.

Obe storony1 uliqi byli zaprujeny1 narodom.

— Kak budto diadiuxka tvoýeý vedymy1 priýehal, a ne kardinal, — uslyxal ýa vozle
uha polnyý skeptiqizma golos Propovednika i otvetil:

— Slava ob Urbane bejit vperedí ýevo. Mnogiýe scitaýut ýevo ýedva li ne sviatym,
oplotom very1 i buduým Papoý. Horoxaýa reputaqiýa, pravilnyýe postupki, vsenar-
odnaýa hubovy. On lucxiý pravednik iz teh, cto ýesty v Qerkvi na dannýý moment.
Nikakih skandalov, vziatok, podkupov, ubiýstv i procevo. Lix vera, a realynaýa vera,
kak ty1 pomnix iz naxeý proxloý besedy1 na etu temu, zarajaýet luðeý.

— Daje takih, kak ty1? — poddel on menia.

— Lubyh.

Proqessiýa vyigladela vnuxitelyno i seryezno. Vperedí marxirovala rota kanton-
skih naýemnikov, nahodiaýasja na slujbe goroda. V paradnyh zolotistyh kirasah,
xlemah s plumajami, s serebrianyimi alebardami na cernyih drevkah. Oni vyigladeli
ýarko, slovno rojdestvenskaýa igruxka, i ih prazdnicaýa odejda silyno otlically ot
toý koji, xersti i stali, v kotoryh oni predpocitali ne radovaty tolpu, a ubivaty ýeýe.

Za rotoý naýemnikov sledovala kavalykada pocetnyh jiteley goroda i blagorod-
nyh gospod. V dorogih odejdah iz barhata, mehovyh xubah, oni pyitalisy pereýe-
goliaty drug druga. Vyisxeýe duhovenstvo vyigladelo cuty skromneýe, no nenam-
ново. Mestnyýe kliriki dlia vstreci dorogovo gostia dostali svoýi lucxiýe nariady1.
Kardinal Urban na fone vstrecaýuxeý delegaqiýi vyigladel nastoýaým skromniagoý

— xirokopolaŭa alaŭa xliapa, krasnaŭa sutana iz horoxeŭ xersti, na plecah pelerina iz meha belovo krolika.

Ŭa v pervyŭe videl celoveka, kotorovo kogda-to spas. Ŭemu okazalosy okolo semidesiati, no dlia svoŭevo vozrasta on otlicno derjalsja v sedle. Osanka, posadka golovy i to, kak uverenno i spokoŭno on pravil jerebqom, govorili o tom, cto sil etomu celoveku ne zanimaty, nesmotria na vnexniuŭu hudobu, beskrovnyŭe guby i zapavxiŭe glaza. Navernoŭe, v molodosti u nevo bylo priŭatnoŭe liqo, no seŭcas sozdavalosy vpecatleniŭe, cto ŭa smotriu na staruŭu hiŭnuŭu ptiqu.

Kardinal to i delo podnimal ruku, blagoslovliaŭa privetstvuŭuŭih ŭevo jiteleŭ goroda.

Ŭevo vysokopreosvjaŭenstvo soprovojdala vosymerka gvardeŭqev-alybalandqev v paradnyh mundirah i beretah. Vse kak odin svetlovolosyŭe i vysocennyŭe. Takje v svite prisutstvovalo neskolyko klirikov v skromnyh odejdah, sredi kotoryh ŭa zametil odnovu kalikveqa. Za svjaŭennoslujiteliami ŭehali slugi. Dva desiataka celadi, na kotoryh nikto i ne smotrel. A zria.

Ŭa srazu uvidel tovo, kovo jdal. Celovek v belo-koricnevom plaŭe palomnika. Smugloliqŭ, temnoglazyŭ, v usah i nepokrytyh volosah bolyxoŭe kolicestvo sediny, a na pravoŭ skule vyidelialsja zametnyŭ izdaleka krestoobraznyŭ xram. On s interesom glazel po storonam i toje pocti srazu uvidel menia, napolovinu vyisunuvxegosia iz okna. V ŭevo temnyh glazah na mgnoveniŭe prostupila zolotistaŭa jeltizna, i v sleduŭuŭu sekundu on smotrel v druguŭu storonu, a ŭeŭo cerez polminuty uje skrylsja za povorotom so vseŭ kavalykadoŭ.

Valter prixel v naznacenoŭe vremia, vynyrnuv iz uzkovo, propahxevo kryisami pereulka. On priodelsa, točno zajitocnyŭ gorojanin, i ŭevo volosy i usy zametno po-beleli.

— Gde kolyqo? — sprosila u menia koldun vmesto privetstviŭa.

— Gde Kristina?

— O neŭ ne bespokoŭsia. U neŭe s ostalnymi svoŭa zadaca. Ot tebia mnogoŭe ne trebuŭetsja, van Normaŭenn. Prosto daŭ mne podobratsja k kardinalu.

— Ostalnyŭe budut tam je?

— Dumaŭu, tebe plevaty na ostalnyh. Kristiny na prazdnike net. Ona jdet s lox-adyami v uslovlennom meste. Ŭesli vse proŭdet horoxo, uŭedem iz goroda kak mojno byistreŭe i kak mojno dalyxe. Tebe ŭa sovetuŭu sdelaty to je samoŭe, raz uj ty idex so mnoŭ do konqa.

— Ne do konqa, — vozrazil ŭa. — Lix do tovo mesta, kogda moŭa pomoŭ bolyxe ne budet nujna Kristine.

On rassmeŭalsja:

— Ŭa vseгда znal, cto straji drug za druga gotovy risknuty golovoŭ.

— I polyzuŭexsa etim.

Koldun otvesil legkiŭ poklon:

— Glupo otriqaty. Idem. U nas menyxe polucasa.

Uliqi byli zapruŭeny narodom, i Propovednik s utra poxutil, cto daje mertvyŭe, ŭesli by oni mogli, spolzlisy by siuda s gorodskih pogostov. Ŭa ne stal rasstraŭivaty starovo pelikana i govority ŭemu, cto ŭavleniŭe angela — eto ne boleŭe cem falyxivka, sozdannaŭa kuckoŭ moxennikov.

My opazdyivali, prodiraŭasy cerez ludskeŭ stolpotvoreniŭe. V konqe konqov Valteru eto nadoŭelo, i on vse je ispolyzoval kakoŭ-to fokus. Gorojane, stoŭavxiŭe

pered nami, nevolyno stali delaty xag v storonu, tolkaŭa drugih i nastupaŭa im na nogi, a myi v klinivalisy v otkryivaŭuŭiŭesia i tut je zahlopyivaŭuŭiŭesia brexi. Vprocem, vskore etot efekt propal, koldun, opasaŭasy privlec vnimaniŭe, ostonojnical, i nam snova prixlosy rabotaty loktiami, kak samym obyčnym ljudiam.

Vyihod na Maluŭu Karetnuŭu okazalsia perekryt qepŭu straji — ona uderjivala svobodnuŭu proŭezjuŭu casty dlia bogatyih priglaxennyih, spexivxih k bogoslujeniŭu.

— Proklatye! — zlo rugnulsia Valyter. — Pridetsa iskaty drugoŭ puty.

— Postoŭ, — skazal ŭa, dostav svoŭ “propusk”, i pokazal kinjal odnomu iz soldat. — Myi iz Bratstva.

Tot daje spority ne stal i, ne trebuŭa u kolduna pokazaty orujiŭe, otkryl nam puty na uliqu.

— I bez vsiakovo volxebstva, — probormotal sebe pod nos moŭ nedrug.

Tepery k gorodskoŭ sviatyne prodvigatsa stalo gorazdo legce — na priamoŭ doroge, svobodnoŭ ot ludeŭ, myi lix dvajdy postoronilis, propuskaŭa zapozdavxih blagorodnyih gospod.

Daleko-daleko gulko udarili casy na novoŭ ratuxe, i ih boŭ podhvatili kolokola. Torjestvennaŭa messa nacalasy. Ohrana, puskavxaŭa na osnovnoŭe deŭstvo, okazalasy kuda boleŭe vnuxitelynoŭ — kantonskiŭe naŭemniki, s nimi troŭe alybalandqev i para klirikov v prostyih seryih riasah. Vse te, kto ne smog popasty na ploŭady, zanimali sosedniŭe uliqi, kryxi okrestnyih domov i daje derevŭa.

— Tolyko po priglaxeniŭam, — skazal mne cernoborodyŭ, pohojiŭ na medvedia naŭemnik.

— Myi straji, — otvetil ŭa.

— Viju, cto straji. No prikaz puskaty tolyko po gramotam, na kotoryih pecaty burgomistra, — nicuty ne smutilsa tot. — Ŭesty gramota?

— Ŭesty koŭe-cto polucxe, — otvetil ŭa i dostal persteny, podarennyŭ mne v Vione.

— Kupity, cto li, hocex? — opexil tot.

— Pogodi, dobryŭ celovek. — Klirik, prisluxivavxiŭsia k naxemu razgovoru, protianul ruku. — Daŭ posmotrety.

Ŭa polojil bezdeluxku ŭemu na ladony.

— Ŭa licnyŭ duhovnik ŭevo vyisokopreosviŭenstva. I pomniu eto kolyqo. Ono deŭstvitelyno kogda-to prinadlejalo ŭemu. Tebia priglasil kardinal?

— Net, — ne stal ŭa lgaty, cuvstvuŭa, kak napriagsia Valyter. — No kogda-to ŭa okazal uslugu ŭevo vyisokopreosviŭenstvu i uveren, cto on pomnit menia. Ŭa i moŭ drug hotim prisutstvovaty na stoly vajnom bogoslujeniŭi.

Klirik kivnul lyisoŭ golovoŭ:

— Cto je, ŭa ponimaŭu vaxe jelaniŭe. Kto ŭa takoŭ, ctobyi mexaty priobŭitsa k cudu i Gospodu.

— No priglaxeniŭe... — popytalsia zaspority podoxedxiŭ kapitan naŭemnikov.

— Etot celovek sdelal horoxeŭe delo dlia Qerkvi i licno ŭevo vyisokopreosviŭenstva. Vy i jelaŭete potom obŭasnaty kardinalu, pocemu on ne byl dopuŭen na bogoslujeniŭe?

— Konecno net!

— Togda propustite ih.

Kantoneq neohotno mahnul svoŭim ljudiam, i te podniali alebardy, otkryivaŭa dorogu.

— Vse kuda legce, cem ŷa ojidal, — usmehnulsa koldun, kogda ohrana ostalasy daleko pozadi.

Propovednik, vse eto vremia točno teny sledovavxiŷ za mnoŷ, nakonec-to dal voliu svoŷim emoqiŷami:

— Ty1 mnogovo ne ojidaŷex, certov ubludok!

Po scastŷu, krome menia, ŷevo nikto ne slyŷal.

— Cto tepery? — sprosil ŷa.

— Ty1 svoŷe delo sdelal, van Normaŷenn. Mojex naslajdatsa predstavleniŷem. A mne nado podobratsa k kardinalu kak mojno blije.

No ŷa ne dal ŷemu uŷti, poloŷiv ruku na pleco.

— Ne tak bystro. Ty1 prixel vmeste so mnoŷ i uŷdex so mnoŷ.

— Kak znaŷex. Tolyko ne mexaŷ, — legko soglasilsa on.

— Eto bylo by proŷe osuŷestvity, ŷesli by1 ty1 rasskazal, cto sobiraŷexsa sdelaty.

— Povery, nikto nicevo ne poŷmet. My1 uŷdem prejde, cem oni zametiat, cto cto-to slucilosy.

ŷevo slova ne vnuxali doveriŷa, no ŷa nadeŷalsa na kozyri v rukave, hotia obyigraty opytnovo kolduna ne tak prosto.

Usilennyiŷ sviatoŷ magiŷeŷ golos kardinala raznosilsa nad ploŷadŷu. On cital na staroqerkovnom, ŷazyike vremen Konstantina. Ljudi, raspoloŷivxiŷesia na ploŷadi plotnoŷ tolpoŷ, molilisy, xevela gubami i v obŷem-to ne slixkom horoxo vidia, cto proŷishodit za spinami vpered i stoŷaŷih.

ŷa skoreŷe pocuvstvoval, cem uvidel, kak k nam prisoŷedinilsa tretiiŷ celovek v kaftane slugi burgomistra i vyisokoŷ xapke. Sudia po vsemu, Cezare proniknuty suda okazalosy gorazdo legce, cem koldunu.

— U menia vse gotovo, — xepnul on Valteru. — Gotthod na meste i jdet tvoŷeŷ komandy.

— Pozabotsa o svoŷeŷ zadace, — otvetil tot.

ŷa uje, kajetsa, znal, v cem zaklucaŷetsa rabota naŷemnika. Vozle “sviatovo” mesta postavili raspiatiŷe, riadom s nim nahodilosy nebolyxoŷe vozvŷixeniŷe, s kotorovo vystupal kardinal. Vnizu stoŷali predstaviteli duhovenstva i gorodskih vlasteŷ. Tolpa ostavila svobodnym lix nebolyxoŷ piatacok ploŷadi, to samoŷe mesto, gde nahodilsa otpecatok “angela”.

Kondotyer vnezapno vyibrosil ruku, i ŷa, ojidavxiŷ cevo-to podobnovu, blokiroval ŷeŷe predplecyem, ne dav stiletu udarity menia v gorlo.

V sleduŷuŷeŷe mgnoveniŷe v qentre Kruso razverzlasy bezdna i voqarilsa ognennyiŷ ad.

...Kriucŷa, svisavxiŷe s potolka, byli v bezobraznom sostoŷaniŷi. Rjavyiŷe, s ostatkami temnoŷ ploti na gramah, oni smerdeli zastareloŷ krovŷu i gnilym miasom. Točno tak je pahla i rešetka, na kotoruŷ zdesy lubili podjarivaty teh, kto ne raskaŷivaŷetsa v svoŷih oxibkah.

Nesmotria na to cto v bolyxoŷ jarovne besnovalosy plamia, v podvalah qentralnyoŷ tiurymy Kruso okazalosy jutko holodno.

Master doprosa, nemolodoŷ jilistiŷ subyekt s ŷarkimi lucistyimi golubyimi glazami, smial kojanyiŷ fartuk, percatki i peredal stalynoŷ prut odnomu iz pomoŷnikov.

— S etim vse.

“Etot” lejal rastianutyim na xirokoj miasniqkoj stolexniqe i bolyxe pohodil ne na celoveka, a na kusok otbivnoj. Ya ne prisutstvoval na pyitke, tak cto s trudom uznal otqa Gotthoda, kanonika sobora Sviatoj Mariji v Braselovette. Po perelomanym konecnostiam i krovavym puzyriam, kotoryje naduvalisy i lopalisy u nevo na gubah, bylo poniatno, cto on ne protianet i polucasa. Vot-vot ispustit duh. Propovednik, uvidev takojze zrelixe, razvernulsa na kablukah i, nicevo ne skazav, vyixel von. On predpocital ne smotrety na to, cto jemu bylo neprijatno.

Pugala ja nigde ne videl s momenta sobytij na plojadi. Vpolne vozmojno, cto jeto stojit iskaty vozle trupovozok, kotoryje sejas v bolyxom kolicevte sobiraetsa na qentralnoj uliqe.

Roman, moj staryj znakomyj, s kotorym ja perejil napadenije rugaru v Hrustalynij gorah, privalixisy k stene, smotrel na umirajucego s polnym ravnoduxijem. Kak na tot samyj kusok otbivnoj, o kotorom ja tolyko cto upomianul.

— Zakanciva j s nim, master.

Palac vzjal so stolika xirokij miasniqkij noj i odnim dvijenijem prekratil stradanija umirajucego.

— Kardinalyskaja milosty, — objasnil mne qigan, toco opravdyvajas.

— Tyj privel mena uvidety jete?

— Jeto vysokopreosvjačenstvo platit svoji dolgi. Hotia byi casty ih.

— Stranno. — Ja posmotrel, kak dva pomoxnika palaca razreajut verevki, stia-givaju j ruki i nogi trupa, a zatem sbrasyvajut okrovavlennoje telo v telejku. — Somnevasy, cto mne nujna byla smerty klirika.

— Tyj ne ponial. Tyj mog okazatsa na etom okrovavlennom stole. Nekotoryje iz okrujenija Urbana scitajut, cto imenno tam ono i doljno byty. I oni byli oceny ubeditelny.

— I ja scastlivo izbejal etoj ucasti, potomu cto... — Ja predostavil jemu zakoncity moju frazu.

— Potomu cto my znakomy, van Norma jenn. Potomu cto tyj snova spas jizny kardinalu, i on v dolgu pered toboj. Potomu cto te, kto hotel rastianuty teba na dybe, sejas uje napravliaetsa v Njugort. Im trebuetsa poka janie za ih gluposty. A lucxe vsevo jeto dobitsa, izucaja vereskovy j pustoxi.

Telo uvezli, ostals lix gusto j, lipkij zapah krovi, napolniv j holodnoje pome jenie.

— Nu, cto je. Peredava j kardinalu moji blagodarnosti. Hotia ja i ne rad, cto celovek umer.

— Vzdumal seba vinity?

— Net. Ja postupil pravilno. A oni znali, cem riskujut.

— Vmesto pti soten trupov v Kruso segodnia bylo by tri-cetyre tysiaci, jesli byi nikto iz nas ne okazals gotov k podobnomu povorotu sobytij.

Ja s sodroganijem vspomnil vzryv, jarkuju vspyxku i potoki jivovo, pohojevo na zmej, zolotovo ognia, rinuvxegosia vo vse storony. Za sekundu on projeg v riadah molivixsia brex, jgucim molotom udaril po klirikam i otprianul ot si jaju j svetom pregrady. Kupol stremitelno rvanul vverh i v storony, nakryv snacala plojadu, zatem okrestny j doma, a potom i uliqi, pogloxa ja v seba strannoje, oslepitelno-zolotoje plamia, ne dava ja jemu rasprostranitsa i navredity jeto komu-nibudy. No vse ravno etovo okazalos nedostatocno, ctoby spasti vseh.

Panikužuxaša tolpa, begužaša proc, vožužaša ot ujasa iz-za tovo, cto koneq sveta, obežannyiŷ angelom, uje nastupil, razlucila menia s Cezare v tot “cudesnyiŷ” dlia nas oboŷih moment, kogda myi sobiralisy ubity drug druga.

Master doprosa vyisluxal xepot pomožnika i soobxil:

— Vtoroŷ gotov k razgovoru. Smotrety budete?

— Vtoroŷ? — udivilsa ŷa. — Vy smogli vziaty dvoŷih?

— K sojaleniŷu, tolyko dvoŷih. Ih, v otliciŷe ot ostalnyh, poŷmaty okazalosy ne tak uj i slojno. ŷa pristavil k nim ludeŷ srazu posle naxevo s toboŷ razgovora.

Myi proxli v sosedniŷ zal, zerkalynuŷu kopiŷu predyiduŷevo, i ŷa uvidel starovo aptekaria. On sidel za stolom, ŷevo ruki i nogi byli zafiksirovanyi xirokimi kojanyimi remniami, a golova zasunuta v mehanizm kraŷne neprigliadnovo vida. Tiski plotno ohvatyvali nijnuŷu celusty i temia.

— Horoxo, — pohvalil Roman palaca i sklonilsa nad Filippom. — Udobno li vam, metr?

Tot ne smog nicevo otvetity, lix promyical cto-to neclenorazdelynoŷe i umoliaŷuŷeŷe.

— Dumaŷu, cto ne slixkom. Navernoŷe, stranno spraxivaty takoŷe u celoveka, nahodiaŷegosia v cerepodroбилke. Davaŷte ŷa nemnogo rasskaju vam, cto eto takoŷe. Na samom dele, metr, vse predelyno prosto. Palac krutit vint, i tiski nacinaŷut sdavlivaty vaxu golovu. Sperva lomaŷutsa zubyi, a byty mojet, nijniaŷa celusty. ŷesli cestno, ŷa nikogda ne vnikal v detali. Zatem lopnet cerep, no, poveryte, posle etovo vyi projivete dostatocno dolgo, ctobyi pojalety o glupostiah, kotoryŷe ucinili.

Filipp zaplakal, zamyical aktivneŷe.

— Moŷ vam sovet, aptekary. ŷesli hotite izbejaty lixneŷ... golovnoŷ boli i zaslujity proŷeniŷe kardinala, na kotorovo vyi tak bezdarno pokuxalisy, pokaŷtesy, soznaŷtesy i nacinaŷte sotrudnicaty. — Roman pohlopal uznika po plecu. — ŷa vernusy cerez polcasa i s radostŷu uslyixu pravilnyiŷ otvet. Idem, Ludwig.

Myi pokinuli pytocnuŷu, podnaxisy na dva etaja vverh, peresekli pustoŷ tiuremnyiŷ dvor, minovali ohranu i vyixli na uliqu. Eto byla okraŷina goroda, v dvuh xagah ot vnexneŷ stenyi.

— Pogovorim. — On zabralsa na goru kirpica, svalennovo rabocimi, sobiravximisia remontirovaty ukrepleniŷe.

— Zdesy? — udivilsa ŷa, no prisoŷedinilsa k nemu.

— Vidno vsiu okrugu. Uj lucxe, cem kabinet nacalynika tiurymy, gde kajdyŷ durak mojet podsluxaty.

— U vas ŷesty ofiqialynaŷa versiŷa proŷizoxedxevo v gorode?

— A kogda ŷeŷe ne bylo? — On usmehnuls v usy. — Liudi uje rabotaŷut ŷazykami, sluhi odin huje drugovo letiat po dorogam da mnojatsa v traktirah. Za mesiaq uznaŷut vse i vezde. Eto slucilosy oceny ne vovremia. Hotia kogda podobnyŷe sobytiŷa voobŷe mogut byty k mestu? Nam pridetsa prilojity massu usiliŷ, ctobyi sgladity posledstviŷa proŷisxedxevo.

— Nam?

— ŷa sluju kardinalu, a on — Qerkvi. Tak cto v dannom kontekste daje koldunu i rugaru mojno govority “nam”. Naskolyko ŷa ponial, vseh sobak povesiats na zlobnovo dŷavolopoklonnika, kotoryŷ hotel isportity radosty veruŷuŷim, oskvernity sviatyniu, popraty zakonyi Bojyi i procaŷa, procaŷa, procaŷa.

ŷa ojidal cevo-to podobnovo:

— V obžem, skazka o cudoviže, rexivxem ustrožity bessmyslennože ubižstvo.
 — Ili kakož-nibudy jertvennyž ritual. Ludiam soverxenno nezacem znaty nas-tožaxih pricin.

— A myi ih znažem? Eti samyžye pricinyl?

Roman ne otvetil, i eto govorilo o tom, cto on, kak i ža, teriažetsa v dogadkah.

— Scitažex, cto koldun urovnia Valytera sposoben ustrožity ognennyž vulkan v gentre goroda? — zadal ža žexo odin vopros.

On posmotrel na menia dolgim, tjaželym vzgliadom:

— I tyi dumažex točno tak je. Zapomni eto, žesli dorojix svožež xkurož. — I, cuty smagcivxysy, prožiznes: — Žesty veži, o kotoryih ne stožit boltaty, Ludwig. Naprimer, ža staražusy pomalkivaty, cto polnaža luna ne slixkom horoxo vližažet na menia v posledneže vremia.

Myi oba usmehnulisy tolyko nam poniatnož xutke.

— Tak cto vinovat Valyter. Poka ne budet dokazano obratnože. A ono, kak tyi ponimažex, dokazano, skoreže vsevo, ne budet. Vo vsiakom slucaže, tolpe.

— No tyi ne verix, cto koldun markrafa Valentina imežet stolyko sil.

— Razve eto tak vajno? — On ustalo poter veki.

— Dlia menia — vajno.

Qyigan sdalsa:

— Ne veriu. Ža znažu o temnom iskusstve ne ponaslyixke. Na mož vzgliad, podobnože ne mojet provernuty nikto iz teh, s kem ža znakom. Zdesy nujna mož velefa ili kakovo-nibudy legendarnovo carodeža iz Temnolesža. Ili oceny seryeznovo demonu. Takovo, kto odnim želckom palyqev sjigažet pıaty soten dux i žedva ne prolamyivažet žit desıati gotovyih k otrajenižu ataki klirikov. Kolduny na takože ne sposobny. Inace mirom pravili byi oni, a ne kniazža i qerkovniki.

— Žesli on byl nastolyko silen, cto ne božalsa klirikov, to pocemu otstupil? Pocemu ne ubil vseh, kto nahodilsa na pložadı?

— Ža ne znažu.

Ža zadumalsa.

— No žesli eto byl ne Valyter, a kto-to inož, to slucivxežesia na pložadı — sovpadeniže? Komanda zagovoržikov, pyıtavxihsia ubity kardinala, i nežizvestnyž, rexivxiž ustrožity lokalynyž apokalipsis?

— Inovo obyasneniža u menia net. I ne tolyko u menia. Inkviziciža cexet v zatyılke, razvodit rukami i lihoradocno listažet grimuaryı. Tolyko dumažetsa mne, cto bez tolku eto vse. Nikovo myi ne naždem. No im nujen kozel otpuženiža. Lucxe vsevo tot hagjit, o ktorom tyi govoril. Otlicnaža kandidatura dlia kostra. Obyıvateli ne jalužit cujezemqev i inoverqev, s radostžu sojgut zlobnože cudoviže, voshitiatsa tem, cto vozmezdiže Qerkvi nastiglo prestupnika, i uspokožatsa. Nu a žesli ne požmažem etovo hagjita, naždem drugovo. Ili je pridetsa ispolyzovaty bedniagu-aptekaria. Moržixsa? Ne stožit. Eto zvucit jestoko, no inace prosto nelyzia. Simvolyl veryı i silyl doljnyı ostavatsa nezyıblemyı. Inace nacnetsa haos.

— Kogda vyı ponali, cto sled angela — falyxivka?

Roman složil uzlovatyžye palyqi v kulak, poter im zatyılok:

— Slixkom pozdno dlia tovo, ctobyı vse ostanovity. Sluhi poleteli, a palomniki i mestnyže kliriki-tupiqi uje skolacivali krest da jgli sveci. Pervyž je inkvizitor s magižež vse raskusil.

— Valytera nelyzia nazvaty naživnyim. On ne veril, cto ževo obman proderjitsa dolgo, znacit, znal, cto vyi ne ostanovite predstavleniye.

— U nas ne bylo vyibora. Cto myi doljni byli delaty? Obžavity vo vseuslyxaniye, cto kucka moxennikov rexila naduty veružuxih? Cto nikakovo cuda net, a poslednevo angela videli poltoryi tysiaci let nazad? Zacam rubity suk, na ktorom sidix, Ludwig? Liudi hotiat verity v cudesu, i kto myi takiye, ctobyi razruxaty ih il-luziži?

Ža lix neveselo rassmežalsa:

— Mne povezlo, Roman. Moža rabota gorazdo prože.

— A moža ne jdet. — On vstal i protianul ruku. — Tyi spas mne jizny v teh proklatyih gorah, i ža ne lubliu byity doljen. Ža sobiražu sluhi i informaqižu. Staraža ferma v cetverti ligi za gorodom, žesli žehaty cerez Koxacyi vorota. Ža smogu prid-erjivaty etu novosty paru-trožku casov, ne bolyxe. Uvezi jenžinu kak mojno dalyxe, žesli ne hocex, ctobyi ona sgnila v podvale.

— Oni budut preduprejdenyi. Vse.

— I cto s tovo? Myi ih požmažem. No žesli straja ne budet sredi nih, žeže nikto ne stanet iskaty. Obexažu.

— Spasibo, Roman. Myi v rascete.

— Božusy, cto net. Eto byla usluga za uslugu.

Ferma vyigliadela zabroxennož, no v žeže okoxkah gorel prigluxeñnyij svet.

Nebo byistro temnelo.

Ža napravilsa k vorotam, dumaža, cto snova dežstvužu naobum, prygažu v omut golovož i Valyteru v obžem-to nicevo ne stožit sdelaty to, cto ne polucilosy u nažem-nika.

Ža zametil, kak drognula zaneska — nabludavxiž za dorogož uvidel menia. Tem lucxe.

Vorota byli ne zapertyi. Ža voxel vo dvor — griažnyiž, s dvumia ogromnyimi lujami i telegož, perevernutož nabok. Dvery v dom otkrylasy, i na poroge požavilsa Cezare. Posmotrel na menia tiajelyim vzgliadom, ne ubiraža ruki s visiažež na požase dagi:

— Tyi odin?

— Kak vidix.

On postoronilsa i, kogda ža voxel, ostalsa na uliqe, rexiv proverty, ne prixel li za množ kto-to žeže.

Vnutri pahlo staryim zaplesnevevxim domom, pol byl zemlianož. Bolyxužu casty žedinstvennož komnatyi zanimal ostyivxiž ocag. Skudnaža krestžanskaža mebely, a takje prialka okazalisy sdvinutyi k dalynež stene. V uglu, zavernuvxisy v tonkože odežalo, spal hagjit. Koldun, do etovo cto-to pisavxiž, tepery smotrel na menia.

Kristina poryivisto brosilasy ko mne, krepko obmiala:

— Ža dumala, tyi pogib! Valyter skazal, cto tam, gde tyi stožal, nikto ne vyijil!

Byivxiž sluga markgrafa Valentina vstretil mož krasnorecivijž vzgliad s poni-mažužež ulyibkož:

— Kak vidno, ža oxibalsa. Etot Cezare vecno vse putažet.

— I nedodelyivažet. Oni pyitalisy izbavitsa ot menia.

— Cto?! — Ona gnevno nahmurila brovi, rezko povernuvxisy k Valyteru. — Tyi je obexal!

— Ejš! Ejš! Uspokojšia.

— Uspokojšitsa?! — razozlilasy Kristina. — Ty1 sukin syn, Valyter! Ne tolyko zavalil delo, no i hotel ubity tovo, kto soglasilsa pomoc nam!

— Eto byla iniqiativa Cezare. Ÿa ne daval Ÿemu takih rasporajenijš. Klianusy!

Ona xagnula k nemu s Ÿavnym namerenišem udarity, no Ÿa vzial Ÿeše za predplecy:

— My1 uhodim. Priamo seščas.

— Neujeli? — vkradcivo skazal on, položil pero na stol i vstal.

Ÿa vosprinial eto kak ugrozu i opustil ruku na kinjal.

— Dumašex, amulet tvošeš vedymy1 spaset tebia ot magiši?

— Proverim?

— Prekratite! Oba! — kriknula Kristina, razbudiv Adilia. — I tak vse ploho. Stolyko mesiaqev raboty1 nasmarku! My1 ne znašem, gde oteq Gotthod i Filipp, oni do sih por ne prixli. Xans vyišty na kuzneqa poterian! A vy1 dumašete tolyko o tom, kak pustity drug drugu krovy!

Valyter mirolubivo podniat ruki vverh i vnovy ugnezdilsa na stule:

— Prejde cem ty1 primex rezeniše, uznaš u van Normašenna, kak tot naxel nas. On, navernoše, velikiš volxebnik, raz okazals zdesy. Vedy ty1 Ÿemu ne govorila o naxem ubejše?

— Ne govorila. — Ona voprositelyno posmotrela na menia. — Tak kak, Ludwig?

Etot ubliudok cudesno perevel razgovor na drugušu temu.

— Nevajno. Ÿa zdesy. A u vas malo vremeni. Nado vyivezti tebia otsiuda, Kristina. Ostanexsa s nim — propadex.

— Pff! — Koldun provorno nacial sobiraty veši, a britogolovyjš hagjit zastegnul na siurtuke pošas s krivojš sablejš.

Ÿa pocuvstvoval, kak zatyllok ukololo cto-to holodnoše.

— Cezare! — kriknula Kristina. — Stoš!

— Ÿa ne sluxašu tvoših prikazov, jenšina. Valyter? — Kondotyer podobrals ko mne soverxenno nezametno.

— Ostavy ševo, — poprosil koldun, okoncatelyno sobrav sumku. — Nam on ne nujen. Zacem rasstrašivaty Kristinu? Pora ušezjaty. I nacinaty vse snacala.

— Ne budet nikakovo nacala. Ty1 uje prošigral.

— Ty1 vse-taki prosto tupoš gromila, alybalandeq. U menia ne bylo vyibora. Jizny qelovo mira postavlena na kartu. Ÿa poxel by1 daje v pasty drakona, Ÿesli by1 eto priblizilo menia k temnomu kuznequ. Kak ty1 ne pošmex takušu prostušu veš: vse, cto Ÿa govoril tebe o temnyh kinjalah, — pravda. Ÿa našdu novyiš glaz serafima. I poprobušu snova. A ty1 mojex bejaty v Ardenau, zaryity golovu v pesok i dumaty, cto Ÿa lgu, raz tebe tak legce.

— Tak i postuplu. No snacala zaberu šeše.

— Ÿa ne pošedu s toboš, Ludwig, — tiho skazala Kristina.

— Hocex ostatsa s nimi? Znašex, cto slucitsa, kogda tebia pošmašut? Straj budet obvinen v zagovore protiv Riapano. Eto udarit po Bratstvu. Po kajdomu iz nas, gde by1 my1 ni nahodilisy. Uedem, poka ne pozdno. Ostavy ih. Ty1 doljna jity, a ne umerety na dyibe. Eto posledniš xans.

Kristina vziala iz ruk Valytera svošu kurtku, nadela, drojašimi palyqami, nemnogo nelovko, zastegnula pugoviqi:

— Tebe ŷa točno nicevo ne doljna, van Normaŷenn. Vse, cto bylo mejdu nami v dalekom proxlom, tepery ne imeŷet znaceniŷa. U menia svoŷ puty, a u tebia svoŷ. Uhodi, Ludwig. Priamo seŷcas. I bolyxe ne iŷi menia.

ŷa posmotrel ŷeŷ v glaza, ponial, cto vse bespolezno, cto ŷa ne smogu pereubedit ŷeŷe, cto Kristinu, celoveka, s kotorym ŷa kogda-to ucilsa, ros, jil i srajsa plecom k plecu, uje ne vernex. I vyixel iz doma, plotno prikryv za soboŷ dvery...

ŷa xel po temnomu pustomu traktu k Kruso, a na duxe u menia skrebli koxki.

Cto je. ŷa hotia byi popytalsa. Ona primala rexeniyŷe. Vyibrala svoŷu sudybu, svoŷu jizny, svoŷu qely. I bessmyslenno lovity rukami uskozyaŷuŷu teny. Tratity vremia i sily. ŷa uznal otvety na voprosy, kotoryŷe menia volnovali, i tepery sleduet dvigatsa dalyxe. Idti vpered i ne oghadyivatsa.

Vpered pokazalis dva znakomyh silueta. Odin vyisocennyŷ i dolgoviaznyŷ, drugoŷ nevyisokiŷ i suhonykiŷ.

— Ne vyixlo? — negromko sprosila Propovednik. — Pocemu?

— ŷa ne mogu spasti ŷeŷe ot samoŷ sebia, drujŷe.

— Tiajelo vvesti ludeŷ v Qarstviŷe Nebesnoŷe, ŷesli oni ne jelaŷut spaseniŷa, — probormotal on i skazal kuda gromce: — No tepery Qerkovy naŷdet ŷeŷe i nakajet kak zagovorŷiqu.

— Ili ne naŷdet, ŷesli udaca budet na ŷeŷe storone.

ŷa sunul ruki v karmany, xagaŷa dalyxe, i oni pristroŷilis riamom.

— I cto tepery? — ne vyiderjal Propovednik.

— Zaŷmusy delami. V mire polno temnyh dux. Syezju v Ardenau. ŷa ne byl na rodine neskolyko let. Vstrecusy s Gertrudoŷ. Rasskaju obo vsem, cto zdesy proŷizoxlo, stareŷinam. Bratstvo doljno byty gotovo k nepriŷatnostiam.

My so starym pelikanom sdelaŷi ŷeŷo neskolyko xagov, prejde cem ponali, cto Pugal nas ne soprovodŷet. Ono stoŷalo na doroge, vyitanuvxisy v strunku, točno teryer, pocuŷavxiŷ lisu, i smotrelo tuda, otkuda ŷa prixel.

— Eŷ, Solomennaŷa golova! — okliknul ŷevo Propovednik. — Zabylo, kuda nado idti? E-eŷ! My zdesy. Iisuse Hriste, ty ne tolyko onemelo, no i oglohlo?!

— Pogodi, — nahmurilsa ŷa i podoxel k Pugal.

Ono melko drojalo, i v uzkih glazah to zagoralisy, to gasli dva malenykih ugolyka.

— Cto tam? Cto ty vidix?

Ono polojilo mne na pleco tiajeluŷu, kostliavuŷu ruku i razvernulo, predlaŷaŷa smotrety ne na nevo, a na mracnuŷu dorogu, barhatnoŷe zvezdnoŷe nebo i temnyŷe siluety derevyev, vystupaŷuŷiŷe na etom fone. Vokrug byla posledniaŷa noc zimy, stranaŷa toŷ zloveŷeŷ tixinoŷ, kojaŷa zastigaŷet odinokovo putnika na pustynom trakte. ŷa, kajetsa, ne dyxal, vmeste s Pugalom smotria vo mrak. I tot otvetil mne.

Zolotistoŷ iskroŷ. Zolotoŷ vspyxkoŷ. Zolotyim svetom.

Ogony qveta jidkovo zolota podnialsa vyixe drevesnyh kron i tut je opal, ostaviv v nebe zolotoŷe zarevo.

— O, Gospodi! — ahnul Propovednik.

No ŷa uje ne sluxal ŷevo. Bejal obratno.

Zolotyŷe kostry, takiŷe teplyŷe, prekrasnyŷe, pohojiŷe ne na obyicnyŷ ogony, a na rasplavlennyŷ dragocennyŷ metall, goreli povsiudu. V lesu, na ogromnom pustom pole i tam, gde ŷeŷo sovsem nedavno stoŷala staraŷa ferma.

Ih bylo neskolyko desiatkov, haoticnyh, razbrosannyh po okruge, soverxenno neveroyatnyh. Volxebnyh. I smertelyno opasnyh.

Eto bylo to je plamia, cto svirepstvovalo na plošadi v Kruso, puskať i meneťe ŷarostnoťe. Ono gorelo, popiraťa vse zakony mirozdaniťa, samo po sebe, ne nujdaťasy v toplive i ne zavisia ot kaprizov vetra.

Pugalo ne stalo podhodity k blijaťxemu kostru, a ostanovilosy kak vkopannoťe i, kazalosy, nuhalo vozduh, pahnuxiť tajeloť garťu i, cuty ulovimo, perejarennym miasom. Zatem ono opustilo golovu, ssutulilosy i s nekotorym razocarovaniťem selo na zemliu. Na řevo vzgliad, tut uje ne bylo nicevo interesnovo.

Propovednik ne poxel so mnoť po inoť pricine — on boťalsa, hotia ni odin ogony ne mog pricinity duxe vrede.

— Mojet, ne stoťit tebe tuda lezty?! — kriknul on mne v spinu.

No řa ne mog postupity inace.

Pervoťe telo, obuglennoťe do golovexek, vse řexo dyimaťeťesia, řa naxel riadom s mertvyimi loxadymi. Lix po krivoť polose metalla, v kotoroť trudno bylo opoznaty sabliu, řa ponial, cto eto hagjit.

V dom řa zaťti ne smog, tot vse řexo polyihal, poetomu napravilsa ot kostra k kostru, po vyujjennoť zemle.

I ředva ne spotknulsa o trup Cezare. On lejal na jivote, i v řevo spine byla projjena skvoznaťa dyira velicinoť s dva moťih kulaka. Glaza okazalisy raspahnuty, na liqe zastyli udivleniťe i obida.

Řa vse dalyxe othodil ot fermy, prodoljaťa iskaty, i v glazah postepenno nacinalo dvoťitsa ot zolotyh ogneť. Ih bylo kuda bolyxe, cem mne pokazalosy vnacale.

Řa byi proxel mimo, řesli byi ona menia ne okliknula. Řee liqo pocernelo ot kopoti, pravaťa ruka napominala obgorevxuťu vetku, a na to, cto bylo nije grudi, nelyzia smotrety bez slez — odin sploxnoť ojog.

Ona popyitalasy ulyibnutsa, pokazaty, cto vse horoxo, no polucilosy eto nevajno. Kristina splunula temno-koricnevuťu sluunu, řa oxutil prianyiť, ředkiť zapah i ponial, cto ona tolyko cto syela koreny zolotovo lyva, silynyť hagjitskiť narkotik, izbavliaťuxiť ot luboť boli.

— Ne povezlo, — tolyko i skazala ona. — Myi iskali řevo, a on naxel nas.

Bylo pomatno, o kom ona govorit.

— Tyi videla temnovo kuzneqa?

— Izdali. — Straj uronila golovu na zemliu. — Řa ne smogu tebe pomoc. Poobeťať mne sdelaty koťe-cto.

— Obexaťu.

— Otppravliaťsia v Klagenfurt. Tam jivet doc Valytera. Uliqa Stenyi. U neťe dar. Řa poklialasy řemu, cto Bratstvo řeťe primet. Ne perebivať. Sluxať.

Ona vziala iz raspotroxennoť sumki řexo odin koreny, otpravila řevo sebe za řeku:

— Pod polom v řevo dome řesty kniga. Sojgi řeťe. Eto vajno. Sdelaťex?

— Da.

— Vozymi sebe Vřuna. Bolyxe řa nikomu řevo ne doveriu.

— Horoxo.

Řa videl, kak mutneťut řeťe glaza ot narkotika, i predstavliaľ, kakuťu byly ona doljna ispyityvaty seťcas.

— Tretye. Ne ixi temново kuzneqa. Inace on pridet i za tobož. Kak prixel za nami. Poklianisy!

— Klianusy. — Na etot raz ŷa lgal.

Ona ustalo zakryla glaza i skazala cuty zapletaŷuximsa ŷazyikom:

— I skaji Miriam: mne ujasno jaly, cto ŷa ŷeŷe podvela.

— Eto ne tak. No ŷa peredam.

ŷa dostal iz sumki kinjal, vložil v ŷeŷe ruku:

— Prosti, cto ne smog sdelaty etovo ranyxe.

Po ŷeŷe ŷeke sbejala odinokaŷa slezinka:

— ŷa ne ponimaŷu...

— Uže nevajno, Kristina. Glavnoŷe, cto tvoŷ klinok tepery s tobož. Ty ne poterjala ŷevo.

Ona ulyibnulasy prizrakom svoŷeŷ proxloŷ ulyibki, xepnula:

— Spasibo. V tom monastyire, gde pogib Gans... Tam kuzneq, cto kuŷet nam kinjaly. Eto taŷnu on uznal, i poetomu ŷevo ubili. Ne govori Miriam, horoxo? ŷeŷ ne stoŷit znaty. — Kristina prervalasy, provalivaŷasy v zabytie, no s usiliŷem zakončila:

— Inace budet beda. Dlia vseh nas. ŷa pospliu nemnogo. Razbudix menia k utru?

— Konecno. Ni o cem ne volnuŷsia, — skazal ŷa, no ne byl uveren, cto ona menia ŷeŷo slyxit.

ŷa sidel riadom s neŷ, oŷuxaŷa točno takuŷu je zluŷu bespomoxnosti, kak kogda umirala Hanna. ŷa nicevo ne mog dlia neŷe sdelaty.

Tolyko byity riadom...